

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Financování amatérského sportu z veřejných fondů na místní úrovni

Financing Amateur Sport through Public Funds at the Local Level

Student: Hana Jurčková

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Petr Mrkývka, Ph.D.

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Zadání bakalářské práce

Student:

Hana Jurčková

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6208R011 Ekonomika a právo v podnikání

Téma:

Financování amatérského sportu z veřejných fondů na místní úrovni
Financing Amateur Sport through Public Funds at the Local Level

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Teoretická východiska
  3. Zdroje financování
  4. Analýza sportovního klubu místní úrovně
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- HAMERNÍK, Pavel. *Sportovní právo s mezinárodním prvkem*. 1. vydání. Praha: Auditorium, 2007. 144 s. ISBN 978-80-903786-1-2.
- HOBZA, Vladimír a Jaroslav REKTOŘÍK. *Základy ekonomie sportu*. Praha: Ekopress, 2006. 191 s. ISBN 80-86929-04-3.
- TOPINKA, Jiří a Jan STANJURA. *Občanská sdružení ve sportu*. 1. vydání. Praha: Olympia, 2001. 264 s. ISBN 80-7033-223-9.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Petr Mrkvka, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně“.

V Ostravě dne 11. Května 2012

.....

Hana Jurčková

OBSAH:

1. ÚVOD	5
2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA	7
2.1. SPORT	7
2.1.1. Historie sportu	8
2.1.2. Formy volnočasových sportovních aktivit.....	9
2.1.3. Sportovní prostředí členění.....	10
2.1.4. Organizace ve sportu.....	11
2.2. NEZISKOVÉ ORGANIZACE.....	13
2.3. EKONOMIE SPORTU	15
2.4. VEŘEJNÉ ROZPOČTY	17
3. PRÁVNÍ ÚPRAVA SPORTU	18
3.1. LEGISLATIVA ČR A SPORT	18
3.2. POSTAVENÍ SPORTU V EVROPSKÉ UNII	20
3.2.1. Evropská charta sportu	21
3.2.2. Bílá kniha o sportu.....	21
3.2.4. Orgány EU a sport	22
3.2.6. Profesionální versus amatérský sport dle EU	22
4. ZASTŘEŠUJÍCÍ ORGANIZACE.....	23
4.1. ČESKÝ SVAZ TĚLESNÉ VÝCHOVY (ČSTV)	23
4.2. ČESKÁ OBEC SOKOLSKÁ (ČOS)	24
4.3. OREL	25
5. DOBROVOLNÍCI VE SPORTU	26
6. FINANCOVÁNÍ SPORTU	28
6.1. MODELY FINANCOVÁNÍ	29
6.1.1. Amatérský sportovní model ASSL	29
6.1.2. Evropský profesionální model SSSL.....	32
6.1.3. Profesionální model MMMMG.....	35
6.2. FINANCOVÁNÍ SPORTU Z VEŘEJNÝCH ZDROJŮ	35
6.2.1. Typy dotací	35
6.2.2. Podpora sportu v ČR.....	36
6.2.3. Finanční podpora sportu Evropskou unií	39
6.3. FINANCOVÁNÍ SPORTU ZE SAZKY	40

6.4.	PODÍL VLÁDNÍ DOTACE NA PŘÍJMECH ZASTŘEŠUJÍCÍCH ORGANIZACÍ	43
7.	TJ SOKOL KOBEŘICE.....	45
7.1.	ZDROJE FINANČÍ TJ SOKOL KOBEŘICE	46
8.	ZÁVĚR	49
	SEZNAM LITERATURY	51
	SEZNAM ZKRATEK	54
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
	SEZNAM PŘÍLOH	

1. Úvod

Sport je významnou součástí celé společnosti. Je to společenský a ekonomický fenomén doby, který spojuje lidi všech věkových kategorií, ras, náboženství i pohlaví. Přispívá k lepší fyzické i duševní kondici. Sport je aktivita plná emocí. Zažíváme chvíle vzrušení, radosti a vítězství, ale také zklamání a hořkosti z prohry. Sportu se můžeme účastnit aktivně nebo pasivně z pozice diváka, pro někoho může být sport zaměstnání. Jeho úkolem je odreagovat se, zapomenout na starosti všedního dne, získat nové přátele a kontakty a upevňovat zdravého ducha v těle. Sport je podporován státem a Evropskou unií například dny boje proti obezitě, protože když budou občané zdraví, dosáhne vláda ekonomických přínosů v podobě redukce léčebných výdajů.

Sport a ekonomika jsou pojmy, které spolu úzce souvisí. Bez financí by sportovní organizace nemohly provádět svou činnost. Převážná většina klubů v amatérské sféře je ale neziskovou organizací a ta není založena za účelem maximalizace zisku, a pokud nějaký vyprodukuje, musí jej zase použít na účel, za jakým byla založena. To však nestačí, a proto musí hledat podporu venku. Základem finanční stability neziskových organizací jsou peníze na provoz a růst, ty dříve zajišťoval hlavně stát a kluby se mohly věnovat své činnosti. Dnes je situace složitější. Podpora ze strany státu se zmenšuje, neustále jsou novelizovány zákony, které sportu ještě přitěžují a snižují možnost získat příspěvek, a organizace se musí zaměřit na samofinancování – shánět nové partnery, pořádat sportovní akce a oslovovat sponzory. Čím je klub úspěšnější, tím jednodušší to je.

Existují rozdíly ve financování sportovních organizací na profesionální a amatérské úrovni, protože ve vrcholovém sportu jsou v převážné většině kluby vedeny jako obchodní společnosti. Všechny organizace získávají prostředky z různých zdrojů, hlavně soukromého a veřejného sektoru.

Téma financování amatérského sportu jsem si vybrala proto, že i já jsem aktivní sportovkyně a jsem členkou sportovního sdružení v naší obci a ráda bych zjistila, odkud a jak jsou kluby místní úrovně financovány.

Práce kromě úvodu a závěru obsahuje šest kapitol. V první části se věnujeme teoretickým pojmům, jako sport, ekonomie sportu, neziskové organizace či veřejné rozpočty, které využijeme v dalších kapitolách.

V druhé části popíšeme právní úpravu oblasti sportu z pohledu české legislativy a Evropské unie.

Třetí část se zabývá charakteristikou zastřešujících organizací, jako je Český svaz tělesné výchovy, Sokol, Orel a další.

Ve čtvrté části se zaměříme na dobrovolníky, kteří jsou pro neziskové organizace velkým ekonomickým přínosem, bez kterého by nemohly existovat.

Pátá část se zabývá podrobnou charakteristikou financování organizací v oblasti sportu. Zaměříme se zde na modely financování, soukromé a veřejné zdroje a na příjmy ze společnosti Sazka.

V poslední šesté části analyzujeme amatérský sportovní klub místní úrovně. Popíšeme si jeho vznik, oddíly, které jsou jeho součástí a zdroje finanční podpory.

2. Teoretická východiska

2.1. Sport

Součástí obecné kultury je tělesná kultura, která je souhrnem a tvorbou norem a hodnot v oblasti pohybové činnosti, upevňování zdraví a tělesného a pohybového zdokonalování. Je tvořena třemi složkami, kterými jsou tělesná výchova, pohybová rekreace a sport.¹

Sport je fenoménem na celém světě, který se ve společnosti neustále rozšiřuje a přispívá k jejímu rozvoji. Utváří společnost od počátku civilizace. Věnují se mu lidé všech věkových kategorií, sociálních vrstev, jak muži, tak ženy. Sport může být zaměstnáním nebo zábavou. Přináší nové možnosti, ale také problémy, jako například násilí, doping, korupci, fyzické sebepoškozování a další. V posledních letech sportujících přibývá. Sport se stává symbolem zdravého životního stylu, který je dnes hodně populární. Jde o způsob života, který ovlivňuje duševní a fyzické zdraví. Je utvářen řadou faktorů, mezi něž patří přiměřená, pestrá a vyvážená strava, dostatečná pohybová aktivita a množství spánku, vyvarování se škodlivým vlivům a stresu. Čím více lidí sportuje, tím více odvětví existuje. Pohybové aktivity jsou zpřístupněny širokému okruhu obyvatel, každý si tak může najít aktivitu, která mu nejvíce vyhovuje. I přesto se však najde mnoho lidí, kteří se sportu věnují spíše pasivně, jako diváci, než aktivně ve volném čase.

Sporty můžeme rozdělit dle různých hledisek. Máme sporty vytrvalostní, silové nebo rychlostní, z jiného hlediska pak vrcholové a rekreační, které budou zajímat nás.

Pojem sport je obvykle označován jako pohybová aktivita, která se řídí určitými pravidly, a jejíž výsledky jsou měřitelné a porovnatelné. Ne vždy taková definice přesně platí. Existují velké rozdíly mezi jednotlivými druhy sportu, příkladem může být fotbal a šachy, proto je těžké definici sportu přesně určit, a proto také neexistuje jednotná definice.

Původ pojmu sport je odvozen od staroanglického „disport“ nebo latinského „disportare“, což znamená bavit se, příjemně trávit volný čas (Durdová, 2004). Což je hlavně původní pojetí sportu, kdy se soutěžení orientovalo na překonávání stupňů zdatnosti jedince. V současnosti se k tomuto zaměření opět vrací a to díky šíření sportu pod heslem „Sport pro všechny“. Sport je náročný jak na ekonomické, tak na lidské zdroje. Stává se součástí komerce.

---

¹ DURDOVÁ, Irena. Sociálně-ekonomické aspekty sportu. 1. vydání. Ostrava: Reprosin, 2004. 92 s. ISBN 80-7329-075-8.

Sport má nehmotný charakter. Je tvořen rozmanitými činnostmi, k jejichž provádění je třeba materiálních podmínek. Mezi ně patří sportovní zařízení, haly, pomůcky, oblečení.

Vysvětlení pojmu sport podle jednotlivých autorů:

Slepičková (2000) stejně jako Evropská charta sportu tvrdí, že sporem se rozumí všechny formy organizované i neorganizované účasti pohybové činnosti, které chtějí zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů či dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních.

„Sport chápeme jako institucionalizovanou pohybovou aktivitu vyžadující systematické fyzické úsilí účastníků motivovaných zvýšením celkové kondice, osobním prožitkem či cíleným výsledkem nebo výkonem.“ Jak tvrdí Sekot (2003, s. 15)

Encyklopedie tělesné kultury (1988, s. 148)

„Sport je charakteristický některými rysy jako výkonový charakter sportovních činností, herní základ, veřejnost sportovních soutěží, mnohotvárnost sportovních odvětví apod.“

Rada Evropy definovala sport jako „veškeré formy tělesné aktivity, které, provozovány příležitostně nebo organizovaně, usilují o vyjádření nebo vylepšení fyzické kondice a duševní pohody, utvoření společenských vztahů či dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních.“

2.1.1. Historie sportu

Historie sportu sahá až do starověku, kde můžeme nalézt první známky aktivit. Podle historiků se sport vyvinul z armádních výcviků, jejichž hlavním úkolem bylo zvýšit fyzickou zdatnost vojáků, které vyústili ve hry a soutěže s bojovými dovednostmi. Další způsob vzniku se váže k náboženským rituálům. Úplně první formy tělesných cvičení však byly odvozeny z pracovních činností.

Herní aktivity existovaly ve všech známých kulturách. V Egyptě, Indii, Číně a Japonsku se pěstoval zápas, šerm, plavání, házení, běhání, lukostřelba a další. Římské hry a soutěže jsou známy jako gladiátorské zápasy, které byly součástí vojenských příprav a prostředkem zábavy. Řecko je kolébkou Olympijských her, které se udržely dodnes, ovšem v jiné podobě než původní, kdy byly zakotveny v mytologii a náboženství. Soupeřilo se ve sportech zaměřených na válečnické umění a dovednosti. Mezi disciplíny patřily mimo jiné i

závody válečných vozů, běh, hod diskem a oštěpem a box. Ve středověké Evropě se sportovní aktivity vyznačovali turnaji a hrami venkovského obyvatelstva.²

Začátek tělovýchovného hnutí u nás je datován do šedesátých let 19. století. Docházelo k zavádění povinné tělesné výchovy ve školách a k nárůstu prostoru pro volnočasové aktivity. V této době došlo ke vzniku tělovýchovné organizace Sokol, jejímž zakladatelem je dr. Miroslav Tyrš.

Mnohdy byl sport využíván politickou a rasovou ideologií. Na přelomu 19. - 20. století vznikaly tělovýchovné organizace napojené na politické strany a hnutí.

Sport se vyvíjel především díky soukromým spolkům, stát jej ovlivňoval nepřímo. V současnosti se šíří pod heslem „Sport pro všechny“.³

2.1.2. Formy volnočasových sportovních aktivit

- Klubový sport je organizačně vázaný na klub. Motivem může být soutěžní vzrušení, dosažení určitého výkonu, potřeba společenských kontaktů nebo touha po relaxaci.
- Fitness sporty jsou zaměřené na životní styl, aktivity a cvičení, které zlepšují tělesnou zdatnost a zdravotní stav. Příkladem jsou fitness centra nebo individuální jogging, plavání či cyklistika.
- Adrenalinové sporty nesou znaky rizika a mají uspokojit touhu po dobrodružství a napětí. Jsou organizačně, technicky a finančně náročné, jako je parašutismus, rafting nebo třeba snowkiting (jízda na lyžích či snowboardu po sněhové pláni za pomoci tažného draka).
- Požitkářské sporty jsou označovány také jako S-sporty. Cílem je uspokojit touhu po výjimečném, běžně nedosažitelném, exkluzivním zážitku. Rekreace pod odborným dohledem pro náročnější turistickou klientelu.
- Kosmetické sporty jsou zaměřené na dokonalý vzhled a krásnou sportovní postavu. Patří sem wellness pobyty, solária, speciální kosmetické a poradenské firmy.
- Rekreační sporty jsou volnočasovou aktivitou. Nazývají se také jako amatérské sporty. Jsou založeny na utužení mezilidských vztahů, porozumění a podpoře spoluhráčů, dosažení duševní a tělesné pohody, propojení fyzické aktivity a prostředí, prožitku

---

² SEKOT, Aleš. Sport a společnost. Brno: Paido, 2003. 191 s. ISBN 80-7315-047-6

³ NOVOTNÝ, Jiří a kol. Sport v ekonomice. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0

z pohybu, zlepšení kondice, dobytí sil a zlepšení zdravotního stavu. Protihráči jsou bráni jako ti, co soupeření dodají povahu vzájemného testování, ne jako nepřátelé. Mají volný program a znaky soutěživosti, ovšem nejde o vítězství, dosažení nových rekordů, získání odměny. Aspirací je úspěch na dané úrovni soutěže, překonání sebe sama, utváření charakteristických vlastností (sebeovládání, týmové spolupráce, vcítění se atd.). Sportovec se chce odreagovat, relaxovat, pobavit se. Účastníci rekreačních sportů jsou kupujícími na trhu sportu.

Všechny tyto kategorie mají různou finanční, fyzickou a organizační náročnost. Nejsou zaměřeny na výkon, odměnu ani na vítězství.

Existuje mnoho překážek, proč se lidé vyhýbají sportu. Mezi nejhlavnější patří subjektivní přesvědčení – nedostatečná fyzická a pohybová zdatnost a nedostatek finančních prostředků. Proto se sportovní aktivity odsouvají a mnohdy se k nim už člověk nikdy nevrátí nebo vůbec nedostane.⁴

2.1.3. Sportovní prostředí členěné

Sportovní prostředí lze členit například podle Synka (2006):

- Neorganizovaný sport, který je organizován samotnými účastníky především v malých neformálních skupinách, jako je rodina nebo přátelé. Rozšířený je hlavně v rozvinutých zemích s vyspělým školstvím a vyšší životní úrovní.
- Komerční sport realizovaný individuálně bez účasti v klubu či oddílu pod vedením odborníka. Příkladem jsou fitness centra.
- Organizovaný sport, kde jsou účastníci součástí formální skupiny v organizovaných klubech, chtějí sportovat pod dohledem, soutěžit a poměřovat si své výkony. Jedná se o sportovní kluby, tělovýchovné jednoty a sportovní oddíly, které jsou součástí vyšších forem občanských sdružení.
- Školní tělesná výchova, která je součástí školních osnov, je povinná na základních a středních školách. Protože právě u mládeže se tvoří přístup ke sportu, je tedy důležitá pro další rozvoj. Příspěvky na sportovní vybavení, oblečení a kurzy jdou z rodinných rozpočtů.

---

⁴ SEKOT, Aleš. Sport a společnost. Brno: Paido, 2003. 191 s. ISBN 80-7315-047-6

2.1.4. Organizace ve sportu

Mnoho sportovních klubů má právní formu obchodní společnosti, sdružení s ručením omezeným nebo akciové společnosti, kde je podmínkou dosažení zisku. Jejich organizační struktura je dána obchodním zákoníkem. Jde především o organizace ve vrcholovém sportu. U amatérského sportu nalézáme organizace typu občanské sdružení, jejichž snahou je pokrytí rozpočtu.

Každá organizace má vlastní organizační strukturu. Podle počtu úrovní organizační struktury rozlišujeme⁵:

- Jednoduchou organizační strukturu, objevující se v malých sportovních klubech, které se dále nedělí na jednotlivé oddíly, ale provozují jedno odvětví, a není zde profesionální aparát. Řídícím orgánem je vícečlenný výbor volený přímo, obvykle z řad členů klubu, plnící funkci statutárního orgánu. Je základním schématem.
- Dvouvrstvou organizační strukturu, která se objevuje u organizací obsahujících více sportovních odvětví, proto je třeba vymezit vazby mezi vedením organizace a jednotlivými odvětvími. Řídící pracovníci se dělí mezi vedení celého klubu a mezi výbory oddílů.
- Vícevrstvou organizační strukturu, která je součástí sportovních organizací, jejichž činnost zasahuje do více regionů.

2.1.4.1. Typologie organizací ve sportu

Existuje celá řada typů sportovních organizací. Tyto organizace můžeme dělit například podle Topinky (2001) z několika hledisek. Prvním z nich je hledisko právní, obsahující dvě hlavní skupiny:

- 1) Obchodní společnosti, které vznikají na základě obchodního zákoníku za účelem provozování obchodní činnosti. Tento typ nalézáme především u organizací ve vrcholovém sportu. U obchodních společností působí společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti.

Společnosti s ručením omezeným

Jsou typem kapitálové společnosti s prvky společnosti osobní. Společnost může mít maximálně padesát společníků. Hodnota základního kapitálu je minimálně 200 000 Kč,

---

⁵ DURDOVÁ, Irena. Sociálně-ekonomické aspekty sportu. 1. vydání. Ostrava: Reprosin, 2004. 92 s. ISBN 80-7329-075-8

minimální výše vkladu jednoho společníka je pak 20 000 Kč. Před podáním návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku musí být splaceno emisní ážio, nejméně 30 % na každý peněžitý vklad a celý nepeněžitý vklad, který musí být ohodnocený soudním znalcem a musí být využitelný pro předmět podnikání. Při založení společnosti jedním zakladatelem, musí být před zapsáním do obchodního rejstříku splacen celý základní kapitál. Společníci ručí za závazky společnosti společně a nerozdílně a to do výše všech nesplacených vkladů. Statutárním orgánem společnosti je jeden nebo více jednatelů, nejvyšším orgánem je valná hromada.

Akciové společnosti

Jsou kapitálovými společnostmi, jejichž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě. Minimální hodnota základního kapitálu je 2 000 000 Kč, jde-li o založení bez veřejné nabídky akcií a 20 000 000 Kč s veřejnou nabídkou akcií. Založit akciovou společnost může jedna právnická osoba zakladatelskou listinou nebo dva a více zakladatelů zakladatelskou smlouvou. Společníky jsou akcionáři, kteří za závazky společnosti neručí. Společnost odpovídá za závazky celým svým majetkem. Orgány společnosti jsou valná hromada, představenstvo a dozorčí rada.

2) Neziskové organizace

- Občanská sdružení
- Organizace s mezinárodním prvkem
- Rozpočtové a příspěvkové organizace
- Nadace a nadační fondy
- Zájmová sdružení právnických osob
- Obecně prospěšné společnosti

Největší četnost zaznamenáváme u občanských sdružení, která jsou zakládána podle zákona o sdružování občanů⁶. Mezi nimi lze z věcného hlediska rozlišit:

1) Zastřešující sportovní asociace

Znakem tohoto typu organizace je neomezená druhovost provozovaných sportů. Mívají přímý vztah k ústřednímu orgánu státní správy, prostřednictvím kterého získávají dotace ze státního rozpočtu České republiky. Mají právní subjektivitu a

---

⁶ Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

mohou sdružovat více samostatných sportovních asociací. Příkladem takové organizace je Český svaz tělesné výchovy (ČSTV).

2) Samostatná sportovní asociace

Organizace je omezená na jeden sport či skupinu sportů. Dotace ze státního rozpočtu čerpá pomocí své zastřešující sportovní asociace. Má právní subjektivitu. Sdružuje sportovní kluby, výjimečně i fyzické osoby. Takovými organizacemi jsou prakticky všechny sportovní svazy sdružené v ČSTV.

3) Sportovní klub (SK)

Dříve nazýván tělovýchovná jednota (TJ) je typem sportovního klubu, který sdružuje provozovatele více sportů a má přímou ekonomickou vazbu na zastřešující i samostatné sportovní asociace, jejich prostřednictvím čerpá dotace ze státního rozpočtu.

4) Sportovní oddíl nebo odbor

Je nejnižším typem sportovní organizace, existuje v rámci sportovního klubu, prostřednictvím kterého získává finanční prostředky potřebné pro svou činnost.

Všechny tyto sportovní organizace financují svou činnost z veřejných rozpočtů, z vlastní ekonomické činnosti, z příspěvků členů, z podpor mezinárodních asociací a z darů.

2.2.Neziskové organizace

Synek (2006, s. 395) tvrdí, že „neziskové organizace plní v národním hospodářství kompenzační úlohu. Jsou schopny produkovat statky, v jejichž produkci trh i stát selhává. Přebírají důležitou roli při doplnění tržní a státní nabídky z kvantitativního a kvalitativního pohledu.“

V českém právním řádu neexistuje speciální norma, která by přesně definovala pojem nezisková organizace. Právní norma upravuje pouze obecné zásady činnosti, vznik, zánik a hospodaření těchto organizací. Neziskový sektor není přímo definován občanským zákoníkem, zákoníkem práce, zákonem o účetnictví atd., ale musí je respektovat.

Neziskové organizace nemají podnikatelský charakter a nevstupují se svou produkcí na trh. Nejsou zakládány za účelem vytvoření zisku, ale mohou jej tvořit. Případný zisk vkládají zpět do své činnosti. Předmětem jejich činnosti je dosažení přímého užitku prostřednictvím předem určených statků a služeb. Vykonávají veřejně prospěšnou činnost. Chce-li nezisková organizace provozovat podnikatelskou činnost, která je posláním organizace, musí na ní mít

živnostenské oprávnění a splňovat zákonem stanovené podmínky. Vyjímaje organizačních složek státu, jsou všechny neziskové organizace právníckými osobami.

Neziskové organizace rozdělujeme na vládní neziskové organizace, nazývané také státní či veřejné, které jsou zakládány státem, financované a řízené veřejnou správou, a na nevládní neziskové organizace, které nejsou státem zřízené ani na něm závislé. Jsou financovány především ze soukromých zdrojů, ovšem nevylučuje se ani příspěvek z veřejných financí, zabývají se obecně prospěšnou činností, jedná se o práci na základě dobrovolnosti.

Ve sportovním prostředí se setkáváme s nevládními neziskovými organizacemi, mohou být označovány také jako soukromé nebo nevládní.

Občanská sdružení

Občanská sdružení (OS) jsou upravována podle zákona o sdružování občanů. Jsou nejčastější formou neziskových organizací v České republice. Účelem sdružení může být obecně prospěšná činnost nebo sdílení společných zájmů jako např. tělovýchovných jednot. Občanská sdružení jsou zakládána pomocí přípravného výboru, který sestává s minimálně tři lidí, z nichž alespoň jeden je starší 18 let, a jsou považována za právníckou osobu.

Rozpočtové a příspěvkové organizace

Rozpočtové a příspěvkové organizace se řídí zákonem o hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice⁷. Jsou zřizovány ústředními orgány státu, v případě příspěvkových organizací i obcemi.

Nadace a nadační fondy (NF)

Nadace a NF jsou zřizovány podle zákona o nadacích a nadačních fondech⁸. Nadace i nadační fondy jsou účelovým sdružením majetku, vzniklé pro dosažení obecně prospěšných cílů, mezi které, mimo jiné, patří také rozvoj tělovýchovy a sportu. V českém sportovním prostředí jsou určeny hlavně k podpoře bývalých reprezentantů a poskytování prostředků talentovým sportovcům ze sociálně slabších rodin.

Zájmová sdružení právníckých osob

Zájmová sdružení se řídí zákonem č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku.

---

⁷ Zákon č. 576/1990 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice

⁸ Zákon č. 277/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech

Obecně prospěšné společnosti

Cílem těchto organizací je poskytovat obecně prospěšné služby. Jsou upraveny zákonem o obecně prospěšných společnostech⁹. V oblasti sportu se snaží zlepšovat podmínky provozování a vytvářet příznivé podmínky pro sportovní aktivity dětí a mládeže.

Podmínkou existence těchto neziskových organizací je, že shromažďují prostředky, poskytují služby a vykonávají činnosti k rozvoji v oblasti tělovýchovy a sportu.

2.3. Ekonomie sportu

Jako ekonomická disciplína se ekonomie sportu začala rozvíjet před dvaceti pěti lety. Předmětem prvních výzkumů, na který se výzkumníci zaměřovali, byla přítomnost peněz ve sportu. Měly odhalit příčiny nárůstu těchto peněz a objasnit vztah mezi finančními a ekonomickými toky a sportem.

Zprvu se výzkumy zaměřovaly pouze na jednotlivé ekonomické oblasti, dnes jsou vyvinuté a specializované, aby zachytily celkový vliv sportu v ekonomii. Základními oblastmi působení sportu na ekonomii jsou¹⁰:

- Veřejná ekonomie sportu- jedná se o zpracování části státního rozpočtu, která se týká sportu, finanční podporování sportu municipalitami a místními sdruženími na sociální příspěvky z titulu placených sportovních aktivit. Aplikují běžné nástroje ekonomické analýzy, jako například analýzu nákladů, kritéria započtení výdajů a další.
- Ekonomie spotřeby - způsobená sportovními aktivitami domácností. Souvisí s chováním jak aktivních, tak i pasivních sportovců, kteří jsou účastníky a konečnými spotřebiteli na trhu se sportovními statky a službami. Chování spotřebitelů v oblasti sportu je zkoumáno a vyhodnocováno anketami, studiemi trhu či marketingovými sondážemi.
- Ekonomické podmínky sportu a sportování - pro rozvoj sportu je důležité investování do sportovního území, jeho vybavení, udržování, řízení nebo na výstavbu infrastruktury zajišťující přístup do sportovních zařízení.

---

⁹ Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech

¹⁰ NOVOTNÝ, Jiří a kol. Sport v ekonomice. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0

- Velké sportovní akce - sportovní události, jako olympijské hry a mistrovství světa, vyžadující komplexy sportovního vybavení tvoří důležitou oblast ekonomických problémů. Kromě ekonomických dopadů mají tyto akce ještě vedlejší efekt, pozitivní i negativní, působící na celkový rozvoj regionu. Tyto dopady nejsou jen v oblasti infrastruktury a sportovního zařízení, ale mají také vliv na obchodní toky rozvíjející sportovní trhy.
- Odvětvová ekonomika sportu - se zabývá problémy nabídky sportovního zboží a jeho strukturou. Snaží se odhadnout budoucí vývoj trhu. Zkoumá inovace ve sportovním průmyslu a strategie firem v oboru. Na významu začínají nabývat i některá vedlejší odvětví z ekonomického pohledu, která jsou méně prozkoumána. Jde o potravinářský a nápojový průmysl či medicínské postupy.
- Ekonomie sportovních služeb - je oblast, kde se zkoumají výdaje, diváci a ceny vstupenek na sportovní akce, vztahy mezi sportem a televizními společnostmi a mezi společnostmi a diváky sledujícími sportovní vysílání, nedokonalosti na trhu televizních přenosů, sportovního tisku, reklamy a dalších.
- Ekonomie práce - se zabývá náborů lidí, organizací práce a odměňováním všech pracovníků v oblasti sportu. Cílem ekonomie práce ve sportu je zlepšit fungování trhu a zvýšit kvalitu práce. Zabývá se nejen činností profesionálních sportovců, ale také trenérů, organizátorů volného času mladých nebo činností pracovníků médií a starají se o přenosy sportovních utkání.
- Ekonomie mezinárodního sportu - analyzuje zahraniční obchody se sportovním zbožím, internacionalizaci soutěží, utkání, produktů, sportovních akcí a televizních přenosů, ale také chování národních firem sportovního průmyslu.
- Institucionální ekonomie sportu - je málo rozpracovaná, ale zabývá se vývojem sportovních hnutí a formami financování.
- Demografie sportu - je okrajově spojená s ekonomikou sportu. Řeší otázky týkající se zjištění počtu aktivních sportovců, přesné definice sportu a sportovců.

Oblast ekonomie sportu se stále rozšiřuje. Získáváme více a více informací a vědomostí. Pokroku bylo dosaženo v posledních dvaceti letech. Z počátku byly údaje shromažďovány odlišným způsobem, jsou tudíž konstruovány rozdílnými metodami, proto mnohé z nich nejsou srovnatelné a soustředitelné na stejném základě. Toto ještě umocňuje rozdílnost výchozích teorií. Rozdílnost je však lepší než absence výchozích teorií.

Nutno je upozornit na značné rozdíly v chápání sportu mezi Evropou a USA. Evropa přebírá antické pojetí sportu založené na všestranném rozvoji člověka v duchu starořecké kalokagathie. Zatímco USA sport chápe jako druh zábavy, zejména v profesionální oblasti. Proto se ekonomický výzkum ve Spojených státech zabývá profesionálním klubem, hráčem a dílčími ekonomickými vztahy existujícími v jeho rámci.

Před ekonomikou sportu stojí řada problémů. Jedná se o problémy metodologické, teoretické a problémy identity, protože je obtížné přesně stanovit obsah a teze této vědecké disciplíny.

2.4. Veřejné rozpočty

„Veřejnými rozpočty nazývá ekonomická terminologie ucelenou a logickou soustavu hospodářských a právních pravidel, vztahů a normativů, jejichž prostřednictvím probíhá a řídí se finanční hospodaření státu, regionálních samospráv měst a obcí“. Jak tvrdí Topinka (2001, s. 34).

Spolu se státním rozpočtem tvoří veřejné rozpočty i rozpočty samosprávních územních celků. Zabývají se peněžními vztahy vznikajícími v souvislosti s tvorbou, rozdělováním a použitím peněžních fondů spojených s činnostmi veřejných institucí, kde jedním z účastníků je vždy stát.

V České republice máme dvě úrovně veřejných rozpočtů:

1) Veřejné rozpočty a fondy centrální úrovně

- Státní rozpočet
- Státní fondy
- Majetkové fondy

2) Veřejné rozpočty územní úrovně

- Rozpočty a fondy krajů
- Rozpočty a fondy obcí

Státní fondy neboli mimorozpočtové fondy se zřizují dle zákona o rozpočtových pravidlech, hospodaří s veřejnými prostředky a mají vztah ke státnímu rozpočtu. Jde o účelové fondy, které poskytují finanční prostředky z účelově vyčleněných zdrojů pro financování účelově vymezených činností.

3. Právní úprava sportu

Každá vláda chce podporovat sport, aby se zlepšila úroveň zdraví veřejnosti a vzdělání, zvyšoval se počet pracovních příležitostí či se zabezpečila prevence kriminality.

Sport je lidskou aktivitou, která se těší velkému zájmu občanů Evropské unie. Velký potenciál vidíme ve sdružování a oslovování lidí, bez ohledu na věk či společenský původ. Kromě upevnění zdraví občanů plní sport i funkci výchovnou a hraje společenskou, kulturní a rekreační roli.

V této kapitole se zaměříme na legislativu, kterou se oblast sportu řídí. A to jak v rámci České republiky, tak právními předpisy vydanými Evropskou Unií.

Sport bez legislativy nemůže v moderním státě existovat. Je důležitá pro pořádání sportovních akcí a pro postavení amatérských a profesionálních sportovců. A to je úkolem státu, aby zabezpečil legislativu rozvoje sportu, povinnou tělesnou výchovu a sport na školách, v armádě a policii. Při tom musí dodržovat doporučení Rady Evropy týkající se oblasti sportu.

Hlavními důvody rostoucího významu práva ve sportu jsou komercializace a profesionalita, změna právních a politických podmínek po roce 1989 a 1992 a změny politického systému po vstupu České republiky do Evropské unie.

Legislativa je nedostatečná. Neexistuje speciální právní norma upravující oblast sportu a tělovýchovy.¹¹

3.1. Legislativa ČR a sport

„Transformace českého sportovního prostředí není dokončena, a to kvůli nezájmu politických elit a nedostatku politické vůle. Kvůli tomu se speciálně v České republice neprovedla uspokojivá legislativní úprava, která by řešila vztahy mezi orgány státní správy a dobrovolnou-amatérskou- sférou, typickou pro sport.” Jak tvrdí Novotný (2011, s. 13).

V minulosti se český stát řídil obecným zákoníkem občanským (1811-1950), speciálním zákonem, zákonem o shromážděních a dobrovolných organizacích, zákonem o sportu a tělovýchově. Od padesátých do devadesátých let platily různé verze občanského zákoníku, zvláště hospodářský zákon.

---

¹¹ NOVOTNÝ, Jiří a kol. Sport v ekonomice. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0

V současné době vycházíme z ústavního zákona „Listiny základních práv a svobod“, který je základem pro právní existenci a důvody spolkové činnosti dobrovolných sportovních organizací.

Dobrovolný (amatérský) sport se řídí zákonem o sdružování občanů, který upravuje pouze obecné zásady uplatnitelné ve spolkové činnosti občanů. Tato norma však přestává současným potřebám neziskové sféry stačit. Přesto stát do vývoje sportu moc nezasahuje. Základem sportovní legislativy je ústava nabízející pouze východiska, na které se vážou další předpisy. Rozlišujeme dva základní modely. Jedním z nich je intervenční model, který za hlavního garanta sportu považuje stát. Ten odpovídá za rozvoj a podporu sportu a spolupracuje se sportovními organizacemi. Realizuje se pomocí přesně formulovaných zákonodárných opatření. Představiteli intervenčního modelu jsou Španělsko, Portugalsko, Francie a další. Druhým je model liberální, který přenechává odpovědnost nevládním organizacím. Stát má omezenou roli. Má pouze finančně podporovat sportovní hnutí. Intervence veřejných autorit nenachází vždy odraz v základní legislativě a sportovně legislativní rámec je více omezen. Tento model můžeme nalézt v Německu, Švédsku, Velké Británii nebo také v České republice.

Od roku 2001 je v platnosti zákon o podpoře sportu¹². Někteří dobrovolníci považují normu za nedostatečnou a nepřinášející nic nového, co by nebylo v jiných zákonech, obsahuje zavádějící formulace, nesprávnosti a nepřesnosti. Neřeší problémy vznikající organizacím při jejich činnosti, ale spíše se zabývá přesuny pravomocí v oblasti sportu na kraje. Umožňuje samosprávným celkům podporovat sportovní organizace neziskového charakteru. Další právní normy, které musí organizace při své činnosti uznávat, jsou zákon o účetnictví, o zaměstnanosti, zákoník práce, obchodní zákoník, daňové předpisy a procesní předpisy, jako například zákon o správě daní a poplatků, zákon o státní kontrole a zákon o územních finančních orgánech.

Odborníci tvrdí, že legislativa sportu je nepřehledná a komplikovaná, což je způsobeno respektováním tzv. zvykového práva ve většině sportovních odvětví. Mluvíme o sportovních normách, které mají podobu dobrovolně přijatých pravidel a směrnic. Díky nedostatečnosti sportovní legislativy mají zakladatelé nových občanských sdružení volnost pro vlastní představy a nápady při tvorbě pravidel a dokumentů nezbytných pro založení organizace.

Problém, který musí TJ a SK při svém vzniku řešit je, že podle zákona o sdružování občanů se jedná o sdružení, která nejsou vytvořena za účelem zisku. Proto organizace musí

---

¹² Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu

vydat stanovy. Stanovy jsou základním, klíčovým dokumentem OS, bez kterého by nemohlo fungovat. Příkladají se k návrhu na registraci u Ministerstva vnitra ČR. Minimálně musí obsahovat název a sídlo sdružení, jeho orgány, cíl činnosti, ustanovení o organizačních jednotkách a zásady hospodaření. Při tvorbě stanov se vychází ze zvyklostí, právních norem, jako je Listina základních práv a svobod Ústavy ČR, občanský zákoník nebo obchodní zákoník, obchodně-právní předpisy a předpisy upravující jiné typy neziskových organizací. Úkolem stanov je hájit práva členů, rozlišovat nejvyšší, statutární a kontrolní orgán, specifikovat práva a povinnosti členů a popsat podmínky zániku OS. Pro jednání se správcem daní musíme ve stanovách formulovat cíle a poslání sdružení, organizační strukturu, praktické rozličenosti vlastní činnosti, pořádání sportovních soutěží, zabezpečování sportovní přípravy, výchovu trenérů a rozhodčích. Toto všechno se zohledňuje při rozhodování o zahrnutí činnosti mezi zdaňované, či nikoli.

3.2. Postavení sportu v Evropské unii

Rada Evropy v jednom ze svých článků říká, že „sport jako významný faktor lidského rozvoje musí být vhodným způsobem umožněn a podporován veřejnými fondy“.

Při vstupu ČR do EU začínají platit pravidla platná v tomto svazku. Týkají se hlavně hospodářské činnosti TJ a sportovních svazů. Jednotný vnitřní trh Evropské unie tvoří území všech členských států a platí na něm čtyři základní svobody: volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu. Všechny sportovní organizace musí dodržovat evropské zákonodárství. Nesmí svými ustanoveními nedbat práva EU.

Na začátku sjednocování Evropy, které začalo v Římě v polovině dvacátého století, nebylo místo pro sport. Situace se začala měnit až v osmdesátých letech, kdy si začali uvědomovat význam sportu pro proces sjednocování.

V roce 1985 byla v Miláně přijata Adonninova zpráva, kde se konstatuje, že sport je vynikajícím prostředkem k upevnění pocitu sounáležitosti Evropanů a EU. Pozornost ke sportu se obrátila díky zvyšujícímu se podílu volného času a měnícímu se způsobu života. Evropská komise si uvědomila, že sport je nejen společensky významný, ale je také důležitý ekonomický faktor a komunikační prostředek.

Význačným mezníkem ve vztazích EU a sportu se stala Deklarace z Nice, která byla přijata v roce 2000. Deklarace akceptovala zajištění přístupu ke sportovním aktivitám všem, uznání ústřední role sportovních federací pro sportovní odvětví a zachování pravidel propagujících tělesnou výchovu mladých.

S přihlédnutím na hospodářský význam sportu byl tento pojem zakomponován do Smlouvy o Ústavě pro Evropu. Tento článek EU „vyslovuje podporu sportu rozvojem jeho evropského rozměru, podporou spravedlivého a otevřeného sportovního soutěžení a spolupráce mezi subjekty odpovědnými za sport, jakož i ochranou fyzické a mravní integrity sportovců, obzvláště mladých sportovců“.(Novotný 2011, s. 235) Smlouva však nebyla ratifikována. Její úpravou vznikla Lisabonská smlouva, která již byla přijata a stala se účinnou. Došlo tedy k přímému zakotvení pojmu sport v primárním dokumentu Evropské unie.

Mezi hlavní oblasti politiky EU patří sport jako komunikační prostředek, podpora sportu a dopady vnitřního trhu.

Evropská unie se zabývá i ochranou životního prostředí vzhledem ke sportovním projektům. Zkoušky o ekologické snášenlivosti musejí být podrobeny lanovky, vleky, rekreační parky a jiná sportovní zařízení.

3.2.1. Evropská charta sportu

Evropská charta sportu je významným dokumentem v oblasti sportu přijatým v roce 1992. Články knihy formulují doporučení pro rozvoj sportu podle zásad humanizmu a demokracie. Hlavními zásadami jsou rovnost a spravedlnost. Sport je podporován ve všech formách, jak na amatérské úrovni, tak na vrcholové, a oslovuje všechny občany, zdravé i postižené, kterým se snaží zajistit bezbariérový přístup do sportovních zařízení. Dále má pomoci imigrantům zajistit účast na společenském životě v novém domově a bojovat proti sociální izolaci seniorů.¹³

3.2.2. Bílá kniha o sportu

Bílá kniha o sportu byla vydána Komisí EU v roce 2007. Šlo o první kroky souhrnného řešení otázek týkajících se sportu. Kniha je první souhrnný dokument týkající se sportu a obsahuje opatření, která by Komise měla provést nebo podpořit. Skládá se ze tří částí, cílů EU ve sportovním prostředí, mezi které náleží zviditelnění sportu v politice EU, zvyšování povědomí o potřebách a specifikách tohoto prostředí a řešení problémů sportu.

---

¹³ HOBZA, Vladimír a Jaroslav, REKTOŘÍK, a kol. *Základy ekonomie sportu*. Praha: Ekopress, 2006. 191s. ISBN 80-86929-04-3.

Součástí Bílé knihy (BK) jsou dva související dokumenty. Jedním z nich je akční plán pojmenovaný podle Pierre de Coubertina, jehož obsah řeší další činnost EU. Druhým je pracovní dokument popisující pozadí a souvislosti s návrhy uvedenými v BK.¹⁴

Hlavními cíli BK je uznání existujících sportovních organizačních pravidel (pravidel hry, jako například stanovení délky zápasů, počet hráčů na hřišti), pravidel výběrových kritérií pro sportovní soutěže, pravidel týkajících se složení národních družstev a antidopingových pravidel.

3.2.4. Orgány EU a sport

Otázky sportu řeší výbor pro kulturu, mládež, vzdělání a média. Zákonodárnou moc má Evropská komise, která je výkonným orgánem EU. Evropská komise navrhuje právní předpisy, přijímání je ale na Radě EU a Evropském parlamentu. Aplikaci jednotného práva pro všechny členské státy zajišťuje Evropský soudní dvůr.

Poradním orgánem Komise je Evropské sportovní fórum. Dalšími dvěma institucemi, které spolupracují při řešení otázek sportu, jsou „Sport Info Europe“ a „Sport Inter Group“. Jejich činnost spočívá v přenosu informací mezi institucemi a k podávání informací ke všeobecným směrnicím EU.¹⁵

Evropská unie chce právní úpravou sportu podpořit rozvoj sportu pro všechny občany, posílit toleranci lidí, ochránit sport před nástrahami, kterým čelí a zvýšit význam pro zdraví.¹⁶

3.2.6. Profesionální versus amatérský sport dle EU

Podle Evropské unie je profesionálem sportovec, zařazený jako zaměstnanec, který druhým poskytuje dle příkazů výkony, za které obdrží odměnu. Je-li výkon poskytován za úplatu, považuje se činnost za účastnou na hospodářském životě.

Amatérský sport je přístupný všem občanům EU za stejných podmínek a sociálních výhod.¹⁷

---

¹⁴ <http://ruda.blog.vsem.cz/2012/01/01/bila-kniha-o-sportu/>

¹⁵ HOBZA, Vladimír a Jaroslav, REKTOŘÍK, a kol. *Základy ekonomie sportu*. Praha: Ekopress, 2006. 191s. ISBN 80-86929-04-3.

¹⁶ DURDOVÁ, Irena. Sociálně-ekonomické aspekty sportu. 1. vydání. Ostrava: Reprosin, 2004. 92 s. ISBN 80-7329-075-8.

¹⁷ HOBZA, Vladimír a Jaroslav, REKTOŘÍK, a kol. *Základy ekonomie sportu*. Praha: Ekopress, 2006. 191s. ISBN 80-86929-04-3.

4. Zastřešující organizace

Zastřešující organizace jsou pro české sportovní hnutí typické. Jsou v něm začleněny sdružení z oblasti sportu jako střešní organizace. Typickými představiteli jsou Český svaz tělesné kultury, Česká obec sokolská, Orel nebo Česká asociace Sport pro všechny.

V roce 1994 se nejsilnější zastřešující organizace dohodly na vytvoření Všesportovního kolegia, orgánu, který má hájit jejich společné zájmy vůči státu. V současnosti je složeno z TJ, střešních a zastřešujících občanských sdružení.

Na přelomu století je ve všech sportovních organizacích v ČR organizováno na 2,5 milionu členů, největším sdružením je ČSTV s cca 1,5 milionem členů.

4.1. Český svaz tělesné výchovy (ČSTV)

ČSTV je dobrovolným sdružením sportovních, tělovýchovných a turistických svazů, tělovýchovných jednot a sportovních klubů, jsou-li občanskými sdruženími podle zákona o sdružování občanů. ČSTV vzniklo koncem minulého století jako jedna z nástupnických organizací zanikajícího Československého svazu tělesné výchovy. Posláním organizace je podporovat sport, tělesnou výchovu, turistiku, sportovní reprezentaci ČR, zastupovat a chránit práva a zájmy sdružených subjektů, poskytovat jim služby a vytvářet platformu pro vzájemnou spolupráci. Subjekty ČSTV mají vlastní právní postavení, majetek a činnost.

Součástí ČSTV jsou regionální a okresní sdružení, kde se dobrovolně sdružují TJ a SK. Ty mají vlastní právní subjektivitu a majetkovou odpovědnost podle znění svých stanov. Pro sdružené organizace zprostředkovávají finanční prostředky, pomoc, informace a služby jako servisní organizace. V souvislosti se vznikem krajů v ČR zahájila činnost krajská sdružení ČSTV, jejichž úkolem je vytvářet podmínky pro rozvoj sportu v daném kraji. Dalšími sdruženými subjekty jsou národní sportovní svazy. Jedná se o samostatná, dobrovolná občanská sdružení, která řídí a organizují činnost v příslušném sportu na území ČR.

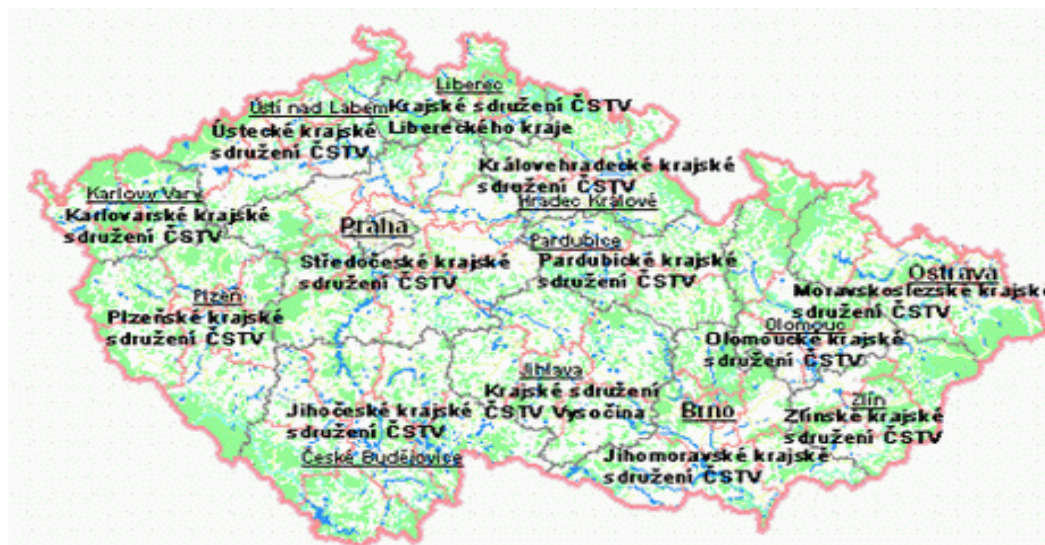
Nejvyšším orgánem je valná hromada, která je tvořena delegáty národních sportovních svazů a delegáty TJ a SK. Jejím úkolem je přijímání rozhodnutí, sjednávání práv a závazků jménem sdružení, uděluje licence regionálním sdružením a další.¹⁸

Ke dni vzniku samostatné České republiky a Slovenska se rozpadla Československá konfederace¹⁹ a znovu se objevu jako největší organizace v oblasti sportu ČSTV, ze kterého

---

¹⁸ KOSÍK, Miloš. Organizace ve sportu. 1. vydání. Ostrava: VŠB-TUO, 2009. 86 s. ISBN 978-80-248-2017-0

odchází většina členů bývalého svazu Základní a rekreační tělovýchovy a zakládají druhou největší organizaci Českou asociaci sport pro všechny.

OBR. 4.1 KRAJSKÁ SDRUŽENÍ VE SPORTU²⁰

4.2. Česká obec sokolská (ČOS)

ČOS je čtvrtým nejpočetnějším občanským sdružením v České republice. Sokol byl založen 1862 dr. Miroslavem Tyršem za podpory Jindřicha Fügnera, který byl starostou sdružení. Českou obcí sokolskou se sdružení stalo 1889. Během svého působení si ČOS zažila nejen vzestupy, ale i těžké chvíle, kdy například v druhé polovině 20. století byla její činnost nahrazena Českým svazem TVS. S obnovou demokracie zahájila svou činnost opět i Česká obec sokolská.

Sokol se zaměřuje na sportovní, pohybové, kulturní a společenské aktivity uskutečňované v tělocvičných jednotách. Posláním ČOS je zvyšovat tělesnou zdatnost členů, a vychovávat je k čestnému jednání v životě, k národnostní, rasové a náboženské snášenlivosti, k demokracii a humanismu, ke skromnosti a ukázněnosti, k lásce k rodné zemi a úctě k duchovnímu dědictví národa. Cílem činnosti ČOS je přispívat ke zvyšování duchovní, kulturní a fyzické úrovně naší společnosti prostřednictvím tělesné výchovy a sportu, výchově mravnosti, společenské a kulturní činnosti sokolského programu života formulovaného zakladatelem Sokola²¹. Hodnotou sokolství je všestrannost tělesného, duševního a sociálního rozvoje osobnosti.

¹⁹ Československá konfederace sportovních a tělovýchovných svazů vznikla rozpadem Československého svazu tělesné výchovy.

²⁰ Zdroj: HOBZA, Vladimír a Jan REKTOŘÍK. *Základy ekonomie sportu*. Praha:Ekopress, 2006. 191 s. ISBN 80-86929-04-3.

²¹ <http://www.sokol.eu/COS/testwww.nsf/pages/idea-a-program-310A>

Sokolství vzniká, když se členové přihlásí k jeho mravním hodnotám a prosazují je v běžném životě.

Typickou aktivitou Sokolů jsou slety, které mají tradici v minulosti, ale zachovaly se i dnes.

Sokol je neziskovou organizací, přesto zde peníze hrají významnou roli, protože je ČOS potřebuje ke své činnosti. Finanční podpora je zajištěna z příspěvků a grantů ČOS a státního rozpočtu. Potřeby jsou ale mnohem větší, proto je třeba hledat další zdroje. Těmi mohou být evropské fondy, nadace a jiné neziskové organizace, individuální dárci či zahraniční instituce.

4.3. Orel

Orel je občanské sdružení, křesťanská sportovní organizace. Hlavním cílem je podpora sportu pro všechny, výchova dětí a mládeže prostřednictvím sportovních a jiných aktivit. Orel se snaží věnovat sportu, který podporuje kladné vlastnosti člověka, ne vychovávat vrcholové sportovce. Kromě sportu se Orel věnuje také kultuře.

Orel vznikl na začátku minulého století. Během historie byl několikrát zrušen a zase obnoven.

Nejvyšším orgánem Orla je výkonné předsednictvo, jehož činnost spočívá v řízení organizace a rozhodování o všech jejích záležitostech. Spolu se zástupci orelských žup tvoří předsednictvo Ústřední radu Orla.

Příjmy zastřešující organizace získávají hlavně ze společnosti Sazka, a.s. jejíž jsou spoluvlastníky, z dividend jiných společností, dotací ze státního rozpočtu a nejmenší část tvoří příjmy z vlastní činnosti. To si ale blíže popíšeme v kapitole Financování sportu.

5. Dobrovolníci ve sportu

Dobrovolníci hrají ve sportu klíčovou roli. Jsou skrytým ekonomickým zdrojem sportovních organizací a mohou být měřítkem jejich kvality, pokud mají zájem noví a vydrží tam dlouho. Žádný amatérský klub se bez nich neobejde. Práce dobrovolníků je méně nákladná než zaměstnávat profesionály, proto je většina klubů lokální úrovně hojně využívá. Menší tělovýchovné jednoty mají nízký rozpočet, který by práci dobrovolníků nepokryl. Aktivita a služby sportovních organizací by se bez nich staly neúměrně drahé a nedostupné pro většinu obyvatelstva. Neexistence dobrovolnictví by pravděpodobně měla katastrofální následky na aktivní obyvatelstvo.

Dobrovolník je člověk poskytující svůj volný čas, energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních bez nároku na finanční odměnu. Toto vymezení není ve sportu úplně vyhovující, protože například trenéři družstev pobírají symbolickou odměnu za svou práci. Tudíž podle definice o dobrovolníky nejde. Lepším vymezením pro ně je alternativa, kdy dobrovolníkem je člověk pracující za odměnu nižší, než je jeho tržní ocenění. Dobrovolníkem tedy chápeme jedince, který se na základě svobodné vůle rozhodl pracovat ve prospěch druhých, aniž by za práci pobíral běžný plat.²²

Dobrovolník je jedním ze základních rysů neziskových organizací. Neobejde se bez nich pořádání sportovních akcí, závodů, turnajů a podobně.

Od počátku byl sport na našem území budován na dobrovolné práci obyvatel a způsob fungování byl zachován i teď. Jedním z hlavních znaků dobrovolnictví je celoživotní spojení s jednou tělovýchovnou jednotou nebo klubem. Ve většině případů se sportovci zapojují tam, kde sportují či sportovali.

V březnu roku 2010 provedl Eurobarometr²³ výzkum pod názvem „Sport a tělesné aktivity“ podle kterého se 7% občanů EU podílí dobrovolnou prací na místních aktivitách.

Za svou činnost nejsou dobrovolníci dostatečně společensky oceňováni, z toho vyplývá, že je těžké najít motivaci, kterou by přilákali nové, především mladé lidi, a proto dobrovolníků ubývá a jejich věkový průměr se zvyšuje.

Hlavním prvkem pro získání dobrovolníků je jejich motivace. Motivem může být nejen dobrý pocit z vykonané práce a smysluplně stráveného volného času, ale i možnost bezplatně či se slevou využívat sportovní zařízení organizace, volné vstupenky na akce nebo pomůcky

---

²² NOVOTNÝ, Jiří. Sport v ekonomice. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0.

²³ Průzkumy veřejného mínění obyvatel členských zemí Evropské unie.

zdarma. Dalšími přínosy jsou získané cenné zkušenosti a dovednosti, jež může využít v dalším osobním i pracovním životě, noví přátelé a společenské kontakty, vzrušující zážitky z akcí, rozvoj operativnosti, kreativity nebo sebedůvěry. Někteří se touto cestou zapojují do společenského dění, například příslušníci sociálně slabších skupin, zdravotně postižení, kteří jsou pak společností lépe chápáni či důchodci předávající své zkušenosti. Důvodem pro odmítnutí může být časové zaneprázdnění, ale řešením by mohla být dobrá organizace práce či využití moderních informačních technologií.

Tělovýchovná jednota či klub levně získají službu, ale musíme si uvědomit, že spolupráce s dobrovolníky vyžaduje i určité náklady. Například časté výměny, odchody a příchody pracovníků zvyšují výdaje na motivování a získávání, zaškolení, nebezpečí škod způsobených neodborností, nižší počáteční výkony a pomůcky.

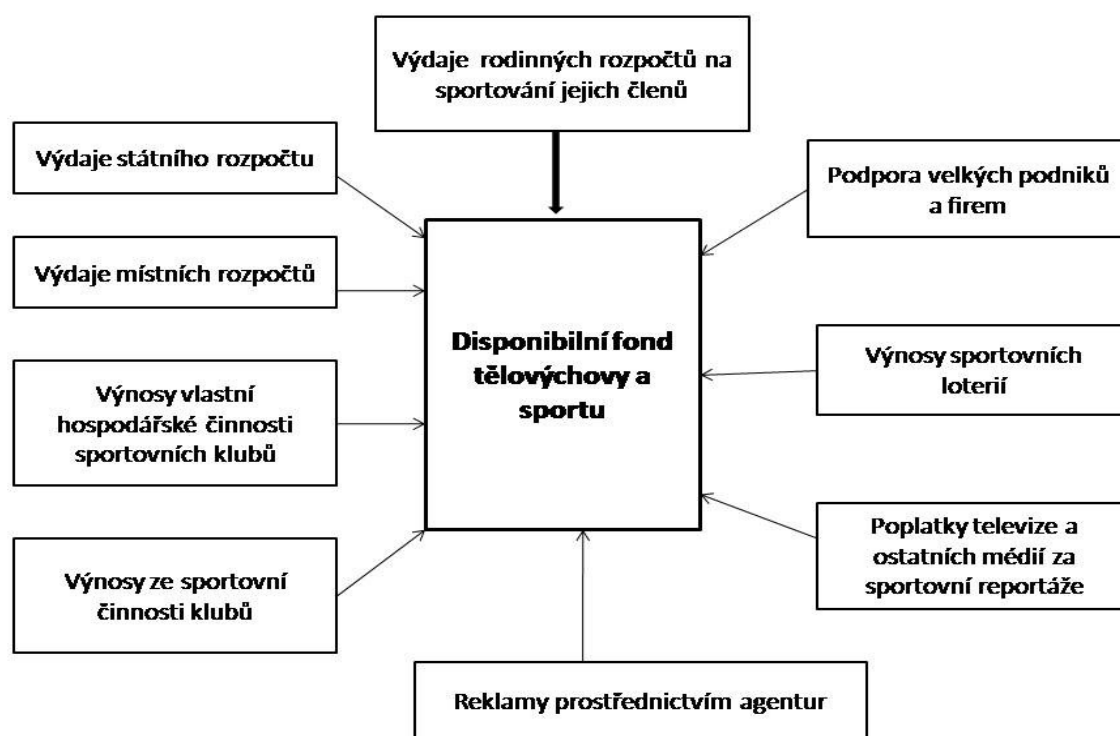
Práce dobrovolníků klubu nese řadu výhod, ale také určitá rizika. Hlavní přínosy nejsou jen ty ekonomické - levná pracovní síla, ale také sociální a komunikační - nové pohledy a názory, zpětná vazba, duch a nadšení či propagace. Dobrovolnictví přináší i negativní stránky, jako je pocit nenahraditelnosti, dojem, že nikdo jiný tuto práci nezvládne lépe, zneužívání postavení, pocit nadřazenosti a sklon k šikaně.

Dobrovolníci vykonávají specializované práce, které nejsou jednoduché. Jsou provázené stresem, vysokým nasazením, velkou zodpovědností. Očekává se od nich zaujetí a zdravá motivace. Nejčastější pozice dobrovolníků ve sportu jsou cvičitel, trenér, rozhodčí a organizátor akcí.

Pro lepší vzdělání dobrovolných pracovníků existuje celá řada školicích programů. Ty musejí být akreditované u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Vlastní specializovaný vzdělávací orgán, tzv. Ústřední škola České obce sokolské, prostřednictvím kterého pořádá pro své členy školení a semináře, má Sokol. Největší sportovní svaz Český svaz tělesné výchovy má v rámci činnosti školení dobrovolných trenérů a rozhodčích. A kurzy pro cvičitele ze široké veřejnosti, hlavně v oblasti rekreačních sportů a gymnastiky, má na starost Česká asociace Sport pro všechny, vzniklá odtržením od ČSTV prostřednictvím Akademie cvičitelů a instruktorů.

6. Financování sportu

Hlavní charakteristikou, na které je sport založen, je dobrovolnost, ale nelze jej bez peněz vykonávat. Peníze na činnost sportovní organizace získávají z různých zdrojů. Disponibilní fond sportu a tělovýchovy, jež se uplatňuje především u neziskových oblastí, je tvořen vícezdrojovým systémem. Financování sportovních organizací je zabezpečováno ze dvou hlavních zdrojů. Významné místo zaujímají příjmy z veřejných zdrojů. Druhým typem jsou příjmy ze soukromého sektoru. Nejčastěji dochází k prolínání obou zdrojů. Situace, kdy je sportovní organizace financována pouze z jednoho typu zdroje, je velmi výjimečná. Amatérské organizace ve sportu využívají v převážné míře finance z veřejných zdrojů. Už Evropská charta sportu říká, že i dobrovolný sport má být podporován z veřejných fondů. Hlavní roli v amatérském sportu hrají výdaje rodin, místních rozpočtů a částečně výdaje ze státního rozpočtu. Vrcholové sportovní organizace zase získávají příjmy ze soukromého sektoru.

OBR. 6.1 DISPONIBILNÍ FOND SPORTU²⁴

²⁴ Zdroj: SYNEK, Miroslav a kol. *Podniková ekonomika*. 4. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 473 s. ISBN 80-7179-892-4.

Financování sportovních klubů je oblastí, která se řídí specifickými pravidly upravenými pro neziskové organizace, kterými kluby jsou. Základním prvkem sportovních klubů lokální úrovně je dobrovolná práce jejich členů. Většina klubů pro získání financí vyvíjí vlastní činnost, využívá státních příspěvků, jež jsou čerpány prostřednictvím zastřešujících organizací, a soukromých zdrojů. Hlavním cílem klubů je zajistit prostředky na provoz a sportovní činnost.

Se vznikem samostatné České republiky vstoupila v platnost nová daňová soustava, podle níž se u občanských sdružení sledují zvlášť příjmy z vedlejší (doplňkové) činnosti a činnosti hlavní. Příjmy se podle daňových zákonů třídí na zdaňované a nezdaňované. Jsou-li hlavní činnosti v souladu se stanovami a prováděny pro členy klubu, může být daňově osvobozena. Zdaňovaná je činnost, když je nabízena veřejnosti za poplatek.

Ve srovnání s jinými státy Evropské unie Česká republika podporuje rozvoj sportu velmi málo.

6.1. Modely financování

Důležitou částí hospodaření je zabezpečení financování. Jak již bylo řečeno, všechny sportovní organizace využívají vícezdrojový systém, který je tvořený veřejnými a soukromými zdroji. Způsob financování z těchto zdrojů řeší modely financování. Existují tři modely financování, které rozlišují způsob financování u klubů na amatérské bázi a bázi profesionální.

6.1.1. Amatérský sportovní model ASSL

Tradiční model ASSL (tzn. Adhérents – Spectateurs – Subventions – Local) do češtiny lze přeložit jako: členové – diváci – granty - místní, je založený na příjmech z členských příspěvků, příjmů ze vstupného a peněžitých podpor (dary, sponzorství, podpory z veřejných fondů). Hlavní příjmy pocházejí z regionálních zdrojů. Cílem klubu je rozvoj a trénink mladých talentů, práce s mládeží, sportovní činnost a výkony. Model ASSL je u nás nejvíce rozšířen. Používají ho neziskové organizace, které hojně využívají práci dobrovolníků. Model ASSL rozeznává zdroje financování z hlavní činnosti, z doplňkové činnosti a ze speciálních aktivit.

6.1.1.1. Tradiční zdroje financování sportovních klubů a tělovýchovných jednot v ČR

- Členské příspěvky - jsou základním příjmovým zdrojem v občanských sdruženích a jsou v TJ běžně využívány. Platí se většinou jednou ročně a rozhoduje a schvaluje je valná hromada. Výše závisí na mnoha faktorech- na finanční náročnosti odvětví, zastřešující organizaci, šířce členské základny. Od roku 2010 zavedla ČSTV členský příspěvek ve výši 100 Kč.
- Dary – dávají klubu většinou bývalí členové a místní příznivci, kteří mají k TJ osobní vztah, bez nároku na protislužbu. Mohou mít peněžní i nepeněžní formu. Dalšími dárci jsou nadace a nadační fondy. Ty začínají naše TJ a SK využívat až v současnosti.
- Patronáty – vyskytují se zejména u velkých firem, jež podporují převážně mládežnická družstva.
- Příspěvky municipalit – podpora od obce. V klubech lokální úrovně se často využívá nepeněžní plnění, poskytnutí materiálu na opravy zařízení, pořízení techniky na údržbu apod. Po reformě veřejné správy a přijetí zákona o podpoře sportu se příspěvky obcí výrazně zvýšily.
- Příspěvek od zastřešující organizace – zpravidla jde o příspěvky z ČSTV či Sokola, které spoluvlastní loterijní společnost Sazka, a.s. a z níž získávají disponibilní zdroje pro nižší články na jejich hlavní činnost, údržbu a provoz sportovních zařízení.
- Dotace od vlády – jsou zajišťovány Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Jedná se o účelové dotace realizované přes pět vládních programů státní podpory sportu. Tělovýchovných jednot se týkají programy věnované investicím do sportovních zařízení a částečného krytí nákladů na jejich provoz a údržbu. Poskytnutí vládní dotace vyžaduje spoluúčast žadatele.
- Vstupné na sportovní akce – jde o tradičně využívaný peněžní zdroj. Výše ceny vstupenky je závislá na úrovni soutěže. Vstupné podléhá dani, proto je vhodné využívat principu dobrovolného vstupného, díky němuž se dostanou do kategorie darů, kde lze uplatnit osvobození od daně.
- Startovné – využívá se při pořádání turnajů nebo v individuálních sportech. Tento příjem slouží k pokrytí nákladů spojených s pořádáním sportovní akce.

- Úroky z uložených vkladů – jsou zanedbatelnou položkou příjmů, protože úročení běžného účtu je velmi nízké, ale objevují se.²⁵

6.1.1.2. Zdroje financování z doplňkových činností

Doplňková činnost je u občanských sdružení významná a sportovní organizace se díky ní stávají poměrně nezávislé na státních orgánech. Podle Synka (2006) představuje až 60% jejich příjmů. Nejvyšší náklady bývají právě na tuto činnost. Existuje problém, co lze zahrnout mezi doplňkové činnosti, které jsou zdaňovány, a co ne. Proto je důležité, co mají ve stanovách určeno jako hlavní činnost.

- Sponzorské příspěvky – jedná se o získávání účelových peněz od sponzora, na soutěže, ceny na sportovní akce s tombolou apod., který naopak očekává protislužbu. Nejčastější formou protislužby jsou loga na dresech klubu, na vstupních branách, mantinelech, reklama v klubových novinách či na internetových stránkách klubu. Často bývá využívána nefinanční forma sponzorství, kdy firma zaplatí klubové dresy, výstroj nebo nářadí s logem či znakem firmy.
- Nájemné z klubových sportovních zařízení – 2/3 všech sportovních zařízení v České republice mají ve vlastnictví TJ a SK.
- Klubové restaurace a ubytovací zařízení – vyčleňování prostor pro hospody a ubytovací zařízení je tradiční aktivitou při budování sportovní základny organizace.
- Výnosy ze sběrný Sazka, a.s. – některé TJ mají sběrnou tiketů pro Sazka, a.s., jejíž čistý zisk jde do celkových příjmů tělovýchovné jednoty.
- Výpůjčky od členů klubů – dnes nejsou moc využívány. Jedná se o formu solidarity mezi jednotkami jedné zastřešující organizace.
- Bankovní půjčky – protože TJ a SK mají majetek, mohou si půjčit u bank. Úročení je ale velmi vysoké, proto se většina klubů tomuto typu získání prostředků snaží vyhýbat.

---

²⁵ NOVOTNÝ, Jiří. Sport v ekonomice. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0.

6.1.1.3. Speciální aktivity poskytující zdroje

Jedná se o aktivity nabízející sportovní i nesportovní vyžití i nečlenům organizace. Čisté výtěžky z těchto akcí jsou zdrojem financování.

- Nesportovní aktivity – společenské akce jako jsou taneční zábavy, diskotéky, burzy, často s použitým sportovním vybavením, výpomocí v místě bydliště. Nejvíce se vyskytují u vesnických klubů při veřejných úpravách v obci. Příkladem odměny, která je nejčastěji nepeněžní, je vybavení do klubovny.
- Sportovní aktivity – těmito aktivitami mohou být sportovní kurzy, které jsou určeny i pro nečleny organizace, kdy po zaplacení účastnického poplatku absolvují daný počet lekcí k osvojení si základních dovedností, tréninkové tábory, akademie nebo prodej občerstvení členy klubu při společenských akcích.

Častou formou samofinancování organizací jsou také příjmy z odstupného, výchovného a z hostování.

6.1.2. Evropský profesionální model SSSL

Model SSSL (tzn. Spectateurs – Subventions – Sponsors – Local → diváci – granty – sponzoři - místní) je založený na příjmu z prodeje lístků a subvence sponzorů. Tvoří hlavní část finančních prostředků přicházejících do organizace.

6.1.2.1. Sponzoring

Čím většího úspěchu sport dosáhne, tím atraktivnější je pro diváky a tím vyšší je ekonomický profit a zájem médií. To platí především u profesionálních klubů, avšak i amatérské sportovní kluby mohou využít svých herních úspěchů k získání sponzorů, kteří by pomohli financovat činnost klubu. Úspěšný tým přiláká více diváků, fanoušků, což je zajímavé pro potenciálního sponzora, který pro sebe může pomocí vhodně umístěné reklamy získat nové zákazníky a tím zvýšit prodej svých výrobků a služeb. O profesionální kluby projevují zájem národní či nadnárodní firmy. Na amatérské úrovni jde spíše o místní podnikatele.

Sponzorství je dvoustranný smluvní akt mezi hospodářstvím a sportem, kdy dochází k vzájemnému respektování zájmů obou stran. Je to prostředek k získávání dodatečných zdrojů, věcných darů, produktů a služeb za účelem dosažení předem

stanovených podnikomarketingových a komunikačních cílů. Jedná se o specifické partnerství mezi sponzorem a sponzorovaným, kde každý dosáhne svých cílů s pomocí druhého. Sponzorství je vkládání finančních prostředků do různých oblastí s úmyslem podpořit danou věc a především svou značku. Sponzor chce hlavně zvýšit svůj odbyt. Sponzorství se stává stále významnější. V minulosti žil sport převážně z podpory ze státního rozpočtu. V dnešní době se musí organizace o své finanční zdroje starat sama. Existují státní dotace, které si popíšeme níže, ale náklady na provoz organizace jsou vyšší, a proto si musí peníze shánět sama.

Typy sponzorství

Sponzorství má nejrozličnější podoby a formy. Někteří sponzoři jsou s klubem těsně spjati, někteří jsou jen komunikačním nástrojem.

Typy sponzorství podle podílu sponzora na celkovém objemu příspěvku²⁶:

- 1) Titulní sponzor – spojení společnosti a sponzorované aktivity
- 2) Spolusponzor – existuje-li několik sponzorů, mají podobná práva za podobnou cenu
- 3) Sponzor – podnik raději dodá určité hotové výrobky než peníze

Formy sponzoringu:

Sponzoring jednotlivých sportovců – je využíván hlavně ve vrcholovém sportu. Osobnosti jsou garanty kvality a úspěchu podniku. Častou pomocí sportovcům je pomoc materiální, kdy jim firmy poskytují sportovní oblečení nebo náradí.²⁷

- A. Sponzoring sportovních týmů – se vyskytuje u vrcholového i rekreačního sportu. Jako protislužbu sponzorovi využije tým reklamu na dresech, inzeráty nebo podporu prodeje.
- B. Sponzoring sportovních akcí – tento typ je hodně populární a sponzory lákavý. Existuje zde celá škála možností. Nejčastější formou je reklama v programu akce, na vstupenkách, mantinelech stadionů, o přestávkách v rozhlase či na obrazovkách.
- C. Sponzoring sportovních klubů – nabízí množství protivýkonů.

---

²⁶ NOVOTNÝ, Jiří. Sport v ekonomice. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0.

²⁷ DURDOVÁ, Irena. Sociálně-ekonomické aspekty sportu. 1. vydání. Ostrava: Reprosin, 2004. 92 s. ISBN 80-7329-075-8

D. Sponzoring sportovních institucí – svazů, federací, jednot. Do této skupiny patří smlouvy týkající se vybavení, reklam spojených s udělováním titulů a ocenění a přebírání úplného sponzorství.

V zákonu o dani z příjmu není zaveden pojem sponzoring či sponzorství, ale možnost poskytování darů za výhodnějších podmínek.²⁸ Příspěvek na činnost TJ nemůže být považován za dar. Jedná se o reklamu, která se řadí mezi doplňkovou činnost a tím podléhá dani z příjmu.

6.1.2.2. Reklama

Význam reklamy ve sportu se oproti minulosti zvyšuje. Příjmy z reklamy rychle rostou a získávají dominantní roli v celkových příjmech organizace.

Reklamou je jakákoli placená či neplacená forma propagace výrobků, služeb, značky či myšlenek instituce nebo organizace, prostřednictvím komunikačních médií, která si klade za cíl zvýšení prodeje. Reklama může být rozhlasová, televizní, internetová, novinová či jiná. Její funkce je upínací, přesvědčovací a informační. Reklama se často stává protivýkonem sponzorství.²⁹

Druhy sportovní reklamy:

- název společnosti v názvu klubu
- reklama na klubových dresech a sportovních oděvech
- reklama na startovních číslech, vstupenkách
- reklama na mantinelech, palubovce, ledové ploše, výsledkových tabulích
- reklama na sportovním nářadí
- reklama na plakátech, v programech, novinách, na webových stránkách

Stejně jako u sponzorství závisí příjmy z reklamy na úspěchu a slávě sportovní organizace.

---

²⁸ §20 odst. 8 pro fyzické osoby a odst. 5 pro právnické osoby

²⁹ DURDOVÁ, Irena. Sociálně-ekonomické aspekty sportu. 1. vydání. Ostrava: Reprosin, 2004. 92 s. ISBN 80-7329-075-8

6.1.3. Profesionální model MMMMG

Model MMMMG (tzn. Média – Magnats - Merchandising – Marchés – Global → média - magnáti – podpora prodeje – trhy - celkově) je typický pro profesionální kluby na špičkové úrovni. Klesá zde podíl příspěvků ze státního rozpočtu a naopak roste podíl reklamy.³⁰ Profesionální model rozlišuje tři základní zdroje financování:

Broadcasting- příjmy z televizních práv

Commercia- příjmy od sponzorů, z reklam a prodeje suvenýrů

Matchday- příjmy ze vstupného

6.2. Financování sportu z veřejných zdrojů

Ve většině evropských států je sport finančně podporován jak ústřední vládou, tak krajskými i místními samosprávami. Amatérské sportovní organizace vláda podporuje přes dotace, kterých je řada. Sportovní aktivity jsou podporovány podle výše příslušných rozpočtů a podle zástupců, kteří rozdělení dotací ovlivňují. Pro správný rozvoj sportovních aktivit je potřeba silná politická podpora a propojenost a spolupráce mezi jednotlivými sektory politiky. Hlavně by se měli zaměřit na děti a mládež ve školách, ale taky mimo ně. Zdravotnictví by mělo více propagovat význam sportu pro zdraví člověka, školy by měly umožnit přístup na školní hřiště veřejnosti, mělo by se dohlédnout na využívání lokálních zařízení, organizovat pohybové aktivity. Základem je podpora ze státních orgánů přes Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

6.2.1. Typy dotací

Typologie dotací je docela složitá. Rozlišujeme dvě základní formy. Dotace účelové (specifické) a neúčelové dotace. Oba typy mohou být používány na financování provozních potřeb, tzv. běžné dotace, nebo investičních výdajů, dotace kapitálové.³¹

Účelová dotace

Specifické dotace jsou poskytovány na předem stanovený účel, kdy se příjemce zodpovídá poskytovateli za využití k danému účelu. Účelové dotace mohou být podmíněny

---

³⁰ SYNEK, Miroslav a kol. *Podniková ekonomika*. 4. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 473 s. ISBN 80-7179-892-4.

³¹ NOVOTNÝ, Jiří. *Sport v ekonomice*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0.

spoluúčastí na financování výdajů. Existují ale i dotace bez spoluúčasti, které mají určenou pevnou částku, kterou poskytovatel příjemci poskytne na předem stanovený účel bez ohledu na to, zda vynakládá ještě své finanční prostředky.

Dotace se spoluúčastí má formu procentního podílu na celkové vynaložené částce. To znamená, že příjemce musí na každou korunu dotace vynaložit stanovenou částku z vlastního rozpočtu. Tyto dotace mohou být buďto otevřené (s otevřeným koncem), kdy výška závisí na činnosti příjemce, anebo uzavřené (s uzavřeným koncem), u kterých se stanovuje maximální suma příspěvku.

Neúčelové dotace

Neúčelové dotace příjemce dostává také na základě kritérií, ale užití je zcela v jeho pravomoci. Neúčelové dotace nejsou vynakládány na daný účel, poskytování není podmíněno spoluúčastí a užití je v rukou příjemce. Mohou být poskytovány v paušální fixní částce nebo mohou být vztaženy k příjmovému úsilí příjemce. Neúčelové dotace jsou využívány k financování základní úrovně místních veřejných statků podle vzorců určených zákonem.

Dále se můžeme setkat s nárokovými a nenárokovými dotacemi. Má-li příjemce automatický nárok na dotace a dostává je pravidelně bez žádosti, mluvíme o nárokových dotacích. Jestliže ale příjemce musí o dotaci zažádat a splnit při tom určitá kritéria a nemá automatický nárok, jde o dotace nenárokové.

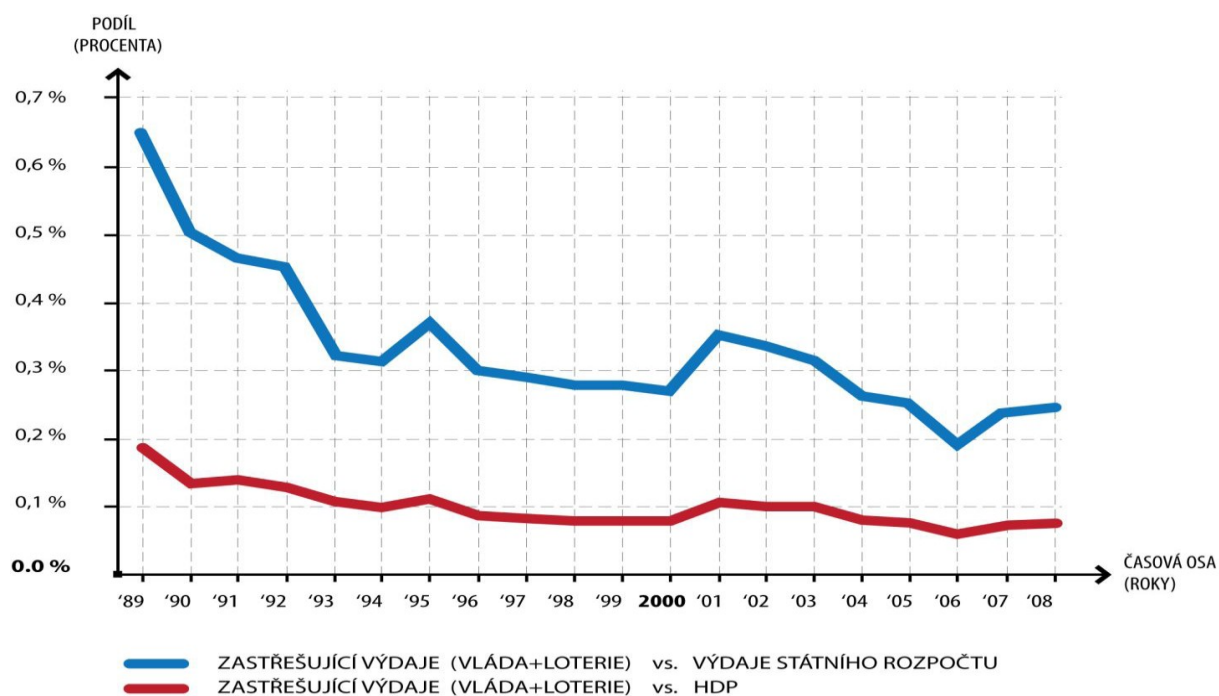
6.2.2. Podpora sportu v ČR

Podpora ze státního rozpočtu

Cílem podpory sportu z veřejných fondů je přiblížení se průměru zemí EU. Ze státního rozpočtu mohou OS dostat investiční i neinvestiční dotace, na které není právní nárok. Žádat o ně mohou jen organizace platně registrované, jejichž hlavní činností je tělovýchova a sport.

Oblast sportu je v ČR podporována prostřednictvím programů Státní podpory sportu pro příslušný rok, které veřejně vyhlašuje MŠMT. Každý rok se vyhlašuje pět programů:

- 1) Program I – Sportovní reprezentace ČR
- 2) Program II – Sportovně talentovaná mládež
- 3) Program III – Všeobecná sportovní činnost
- 4) Program IV – Údržba a provoz sportovních zařízení a investiční program
- 5) Program 133510 – Podpora materiálně-technické základny sportu

OBR. 6.2 VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU NA SPORT

Zdroj: <http://www.olympic.cz/financovani-sportu/grafy>

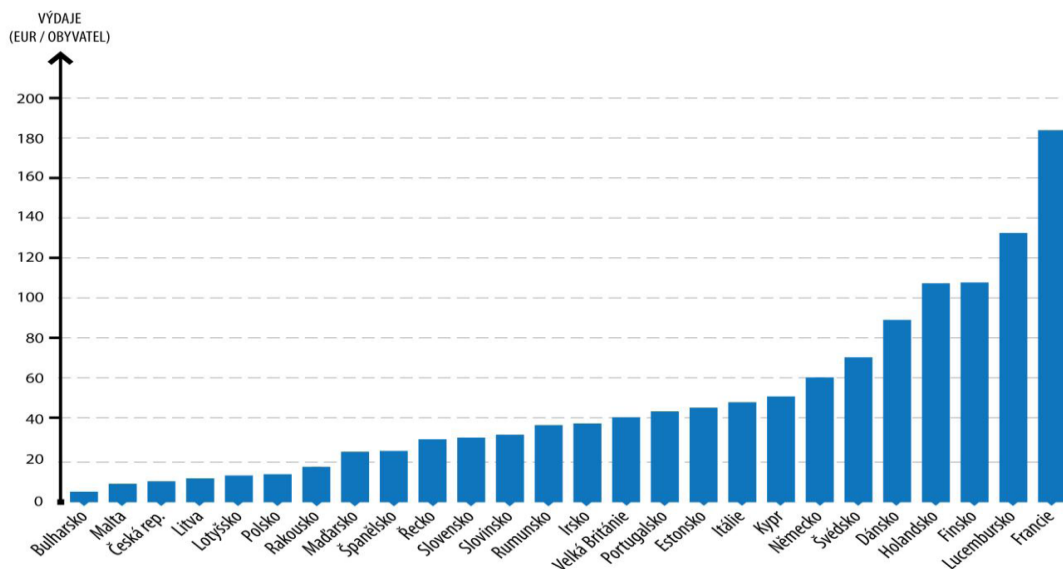
Grantové programy jsou vypisovány MŠMT a zveřejňovány na internetových stránkách. TJ a SK si podají žádost na zastřešující organizaci, ta provede výběr a zašle sumář požadavků na MŠMT. Peníze jsou rozdělovány dle klíče, kterým je evidovaná hodnota majetku a počet členů. Komise pro výběrové řízení schválí vybrané požadavky a přidělí příslušné podíly. Výsledky jsou zveřejněny na internetu. Tím je zajištěna veřejná kontrola.

Mimo tyto dotace schvaluje každý rok Poslanecká sněmovna mimořádné dotace, které neprocházejí přímo přes MŠMT, ale jdou z Všeobecné pokladní správy rovnou do regionů. Pro rok 2012 bylo na podporu činností v oblasti sportu vyčleněno ze státního rozpočtu 2 982 784 tis. Kč. Z toho na všeobecnou sportovní činnost, programy III, IV a V, 1 917 624 tis. Kč. Cílem všeobecné sportovní činnosti je podpora všech věkových kategorií, pravidelná sportovní činnost i jednorázové akce, sportovní činnost na školách a sport handicapovaných. Dalšími resorty podporujícími oblast sportu ze státního rozpočtu jsou Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany.

Dotace však nepřinášejí jen pozitiva, získané peníze umožňující realizaci daného projektu, ale také negativa. Ty můžeme rozdělit na odstranitelná a neodstranitelná. Mezi odstranitelná negativa programového financování zařazujeme administrativní a časovou náročnost zpracování dokladů a žádosti, což naší vládě vyčítá i EU, a klasifikace pracovníků, kteří ne vždy jsou dostatečně vzdělaní v oblasti přípravy projektů požadujících dotace, nejsou

projektovými managery. Neodstranitelným negativem je vysoká míra finanční spolupráce. Čím více má obec či organizace úspěšných projektů, tím větší je její spoluúčast, a to může vést k nedostatku financí na jiné oblasti. Pro většinu organizací realizujících projekty podporované dotacemi je nevýhodou i fakt, že peníze jsou vypláceny až po skončení projektu nebo jeho části, proto se za dobrý projekt považuje ten, který by mohl vzniknout i bez příspěvku od státu. My všechna tato negativa podstoupíme, strávíme nad projektem spoustu času, ale nebudeme-li vybráni, nemůžeme vůbec nic dělat. Neexistují žádné opravné prostředky, a protože na dotace ze státního rozpočtu není právní nárok, nelze se proti rozhodnutí orgánu státní správy odvolat.

V nedávné době vyšla nová studie Koncepce financování sportu v České republice, kterou vydala společnost KPMG³². Podle této studie přinesl český sport v loňském roce veřejnému sektoru 52 mld. Kč. Podíl přínosů ze sportu na příjmech státního rozpočtu tak dosáhl 3,3 %. Potvrzuje se tak, že sport je důležitým ekonomickým odvětvím. Přínosy ze sportu jsou z hlediska podílu na tvorbě HDP a zaměstnanosti srovnatelné s výrobou plastů a pryží, výrobou potravinářských výrobků nebo těžbou a dobýváním. Každá koruna vložená do sportu z veřejných rozpočtů se vrátí až čtyřnásobně zpátky. Sportovní prostředí a navázaná odvětví u nás vytváří více než 180 tisíc pracovních míst. Navzdory všem těmto pozitivům, které sport přináší, podpora sportu z veřejných zdrojů stále klesá (v letech 2010-2011 o více než 3 miliardy korun). ČR se tak nachází ve skupině zemí EU, které na sport vynakládají nejméně.

OBR. 6.3 ZEMĚ EVROPSKÉ UNIE-POROVNÁNÍ VEŘEJNÝCH VÝDAJŮ NA SPORT NA JEDNOHO OBYVATELE³³

³² KPMG Česká republika je společnost poskytující služby v oblasti auditu, daní a poradenství.

³³ Zdroj: <http://www.olympic.cz/financovani-sportu/grafy>

Veřejné rozpočty v ČR si z každé stokoruny vynaložené na sport vezmou odvody a daněmi 42 Kč zpět.³⁴

Podpora sportu z místních rozpočtů

Obce a kraje mají při podpoře sportu a volnočasových aktivit samostatnou působnost. Posílením samosprávných krajů a obcí došlo k nárůstu objemu dotací z obecních rozpočtů, které převýšily vládní dotace.

Kraje a obce mají dle zákona o podpoře sportu zabezpečovat rozvoj sportu pro širokou veřejnost, včetně zdravotně postižených občanů, poskytovat finance na rekonstrukci či výstavbu nových sportovních zařízení, podporovat celkový rozvoj sportu ze svých rozpočtů a kontrolovat účelné využití sportovních zařízení.

6.2.3. Finanční podpora sportu Evropskou unií

Vstupem do Evropské unie přibýly členským státům nové možnosti, kde získat finanční prostředky na podporu sportu. Čerpat mohou ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Existují tzv. regionální operační programy (ROP), které připravují kraje sdružené do regionů soudržnosti. V rámci cíle Konvergence³⁵ je pro regiony ČR připraveno sedm programů, pro každý region jeden, s výjimkou hlavního města Prahy. Konkrétně jde o Regionální operační program Střední Čechy, Jihozápad, Severozápad, Jihovýchod, Severovýchod, Moravskoslezsko a Střední Moravu. Cílem ROP je zvýšit konkurenceschopnost regionů, zvýšit jejich atraktivitu pro investory a urychlit jejich rozvoj. Regionální operační programy se zaměřují na podporu aktivit, které jsou v působnosti krajů nebo obcí a podporují využití potenciálu území. Zajímají se o zlepšení životních podmínek obyvatelstva, infrastruktury, prostředí pro malé a střední podnikání, rozvoj cestovního ruchu. ROP jsou zřizovány samostatně Regionální radou příslušného regionu soudržnosti.

O podporu u ROP můžeme žádat prostřednictvím dvou typů projektů, kterými jsou individuální projekty a jednorázové akce v rámci grantových schémat. Tyto dotace jsou spojeny se spolufinancováním od příjemce a zpravidla jsou vypláceny po realizaci. Z fondů EU je pro ROP vyčleněno 4,66 mld. Eur (cca 131,4 mld. Kč).

---

³⁴ <http://www.cstvopava.cz/oscstv-financovani-sportu-v-cr>

³⁵ Cíl konvergence je jedním ze tří cílů politiky soudržnosti EU pro období 2007 – 2013. Cílem je poskytnutí pomoci se snahou snížit rozdíly mezi regiony v Evropě.

Další možností je podpora z iniciativy Společenství. Z předchozího programového období navazují projekty příhraniční spolupráce Interreg III. Tyto programy slouží k překonání nevýhod plynoucích z příhraniční pozice daného území. Jsou zřízeny Evropskou komisí k řešení specifických problémů území EU. Program Interreg III má tři části. Část A se týká příhraniční spolupráce, část B se zaměřuje na nadnárodní spolupráci a část C podporuje meziregionální spolupráci. V České republice jde o pět programů: spolupráce s Bavorskem, Saskem, Polskem, Slovenskem a Rakouskem.³⁶

I při čerpání fondů z EU můžeme narazit na několik problému. Jedním z nich jsou audity Ministerstva financí.

Pro období 2014 – 2020 je v plánu zjednodušení procesů pro čerpání evropských prostředků. Jsou vypracována doporučení a základní pilíře, které vedou ke snížení administrativní zátěže a sjednocení pravidel poskytování dotací pro všechny žadatele a příjemce.

6.3. Financování sportu ze Sázky

Významným soukromým zdrojem financování sportu v ČR je podíl z výtěžku sázkových her. V ČR je mnoho provozovatelů loterií a sázkových her. Provoz a podmínky tohoto podnikání upravuje legislativa zákonem o loteriích a jiných hazardních hrách³⁷. Zákon ukládá, že každý provozovatel musí odvést část výtěžku na sportovní účely. Vzhledem k velkému rozšíření hazardních her v ČR jsou pro neziskový sektor důležitým zdrojem.

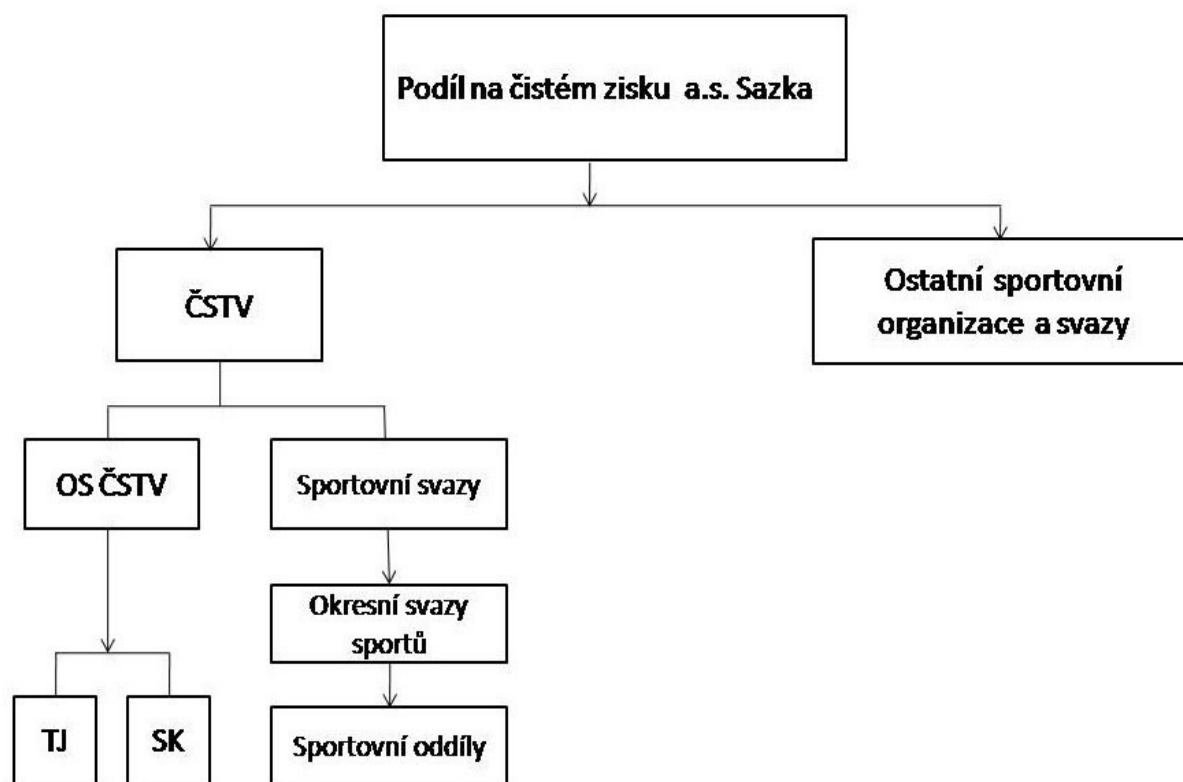
Největší společností provozující hazardní hry a sázky u nás je Sazka, a.s. Jejím posláním je tvorba prostředků na veřejně prospěšné účely. Financuje se z nich sport a tělovýchova, sportovní činnosti dětí a mládeže nebo výstavby a rekonstrukce sportovních zařízení. Velkou zvláštností a výhodou je, že spoluvlastníky společnosti Sazka, a.s. jsou zastřešující organizace jako ČSTV a Česká asociace Sport pro všechny.³⁸

---

³⁶ NOVOTNÝ, Jiří. Sport v ekonomice. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0.

³⁷ Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných hazardních hrách.

³⁸ NOVOTNÝ, Jiří. Sport v ekonomice. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0.

OBR. 6.4 PRŮBĚH FINANCOVÁNÍ SPORTU Z VÝNOSŮ A.S. SAZKA³⁹

V současnosti řadíme příjmy z tohoto zdroje mezi privátní, v minulosti tomu tak ale nebylo. Do konce dvacátého století ovlivňoval alokaci výtěžku do sportovních organizací a akcí stát. Při zřízení podniku bylo ve zřizovací listině stanoveno, že čistý výtěžek z činnosti bude odváděn do státního rozpočtu na podporu tělesné výchovy, sportu a turistiky. V roce 1957 byla společnost převedena pod Československý svaz tělesné výchovy. Byl to dostačující zdroj, z jehož výnosů mohly být hrazeny investice na pořádání spartakiád, účasti na olympijských hrách, výstavba či rekonstrukce důležitých sportovních center. V této formě existovala Sazka téměř do konce minulého století, kdy došlo k zániku Československého svazu tělesné výchovy a byla podřízena jeho nástupnických organizacím: ČSTV, České a Slovenské konfederaci sportovních a tělovýchovných svazů a Slovenskému združení telesnej kultúry. V roce 1992 se pak stala akciovou společností. Akcionáři byla zastřešující občanská sdružení působící v oblasti sportu a tělovýchovy (např. ČSTV, Česká obec sokolská, Orel). S platností novely loterijního zákona⁴⁰ v roce 2000 přichází stát o možnost ovlivňovat rozdělení výtěžku Sazky a alokování probíhá na základě akcionářských podílů. Zlom nastal,

³⁹ Zdroj: HOBZA, Vladimír a Jan REKTOŘÍK., a kol. *Základy ekonomie sportu*. Praha:Ekopress, 2006. 191 s. ISBN 80-86929-04-3.

⁴⁰ Zákon č. 63/1999 Sb.

když akcionáři rozhodli o investování do nové sportovní arény. Výstavba byla velmi drahá a Sazka, a.s. si musela vzít úvěr, který však nebyla schopná splácet, až nakonec firma zbankrotovala.

V letošním roce došlo ke změně loterijního zákona, kdy peníze z hazardu už nepůjdou přímo na sport, ale dostanou je města a obce, které rozhodnou jak s nimi naloží. Jedna třetina by měla připadnout na zkvalitnění mládežnického sportu, ale všechno závisí na jednotlivých zastupitelstvech. Podle Ministerstva financí se města a obce obohatí o 4,3 mld. Kč.

V minulosti šly odvody z hazardu na sport, kulturu a charitu a až 50 %, 2,5 mld. Kč, bylo určeno právě pro sport, jehož základem je sport mládeže a široké veřejnosti, a proto má na tyto prostředky stále morální nárok.

Názory zpravodajů na změnu zákona:

Pavel Stehno, manažer pokerové online školy: „Novela loterijního zákona odporuje legislativě EU a Česko přijde o miliardy v arbitrážích a ohrozí online poker.“ Zákon prakticky zakazuje hraní pokeru na internetu u zahraničních společností a trestá reklamu na zahraniční herny. Odborníky je zákon označen za prolobbovaný tuzemskými sázkovými kancelářemi a Česko prý za něj hrozí arbitráže.

Zdroj: www.podnikatel.cz/clanky/novela-loterijniho-zakona-je-paskvil/:

Podle Dušana Svobody, předsedy Ligové fotbalové asociace může český profesionální fotbal přijít až o 250 milionů korun a trpět tím mohou především mládežnická družstva. Není to problém jen fotbalu, ale utrpí mnoho dalších sportovních odvětví.

Zdroj: http://www.tyden.cz/rubriky/sport/fotbal/gambrinus-liga/fotbal-prijde-o-250-milionu-kvuli-novele-loterijniho-zakona_225205.html:

„Novela loterijního zákona kosí české sportovce na všech úrovních“. Novela má fatální důsledky na české sportovce, negativní dopad se projevuje i na celorepublikové situaci.

„Vědecká situace totiž dokázala, že jedna koruna vložená do sportu ušetří čtyři koruny ve zdravotnictví a v sociálních službách.“

Příjmy, které státu plynou díky změně loterijního zákona, by měly směřovat hlavně na sport, kulturu a ve prospěch zdravotně postižených. Zákonem to ale určené není, proto se může stát, že peníze, které dříve putovali mezi sportovce, teď přesměrují obecní zastupitelstva jinam. V celé EU se jen u nás a na Kypru nefinancuje sport přímo z výnosů loterií.

Zdroj: <http://www.ceskamedia.cz/politika/tribuna/426024/novela-loterijniho-zakona-kosi-ceske-sportovce-na-vsech-urovnich>:

Obce zbohatnou a sportovci zchudnou. Podpora sportu ze strany státu je v naší zemi třetí nejnížší v celé EU. Například v Plzni a Ostravě činí přepočet výnosů z hazardu na jednoho obyvatele přes tisíc korun, ale podpora sportu ze strany státu je v přepočtu na jednoho obyvatele na úrovni tří stovek. Situace je kritická. V každém vyspělém demokratickém státě je podpora sportu samozřejmostí, bohužel v ČR tato podpora neustále klesá.

Zdroj: <http://www.nslev21.cz/aktuality/novela-loterijniho-zakona-posila-sportovce-do-propasti>:

Podle mě stát ví, že sport má pozitivní dopad na zdraví a výchovu, že přispívá k rozvoji společnosti, a chce, aby tomu tak bylo, ale přestává tomu napomáhat. Ze závěru konference „Sport a stát“ z roku 2010⁴¹ vyplývá, že k naplnění svých funkcí sport mimo jiné potřebuje politickou podporu a zajištění financování, ale díky novely loterijního zákona o finance naopak přichází. Bez peněz je těžké, hlavně pro malé místní kluby, zajistit dobrou základnu a motivaci pro mladé členy a dobrovolníky, a proto se jejich počet neustále snižuje.

Z analýzy KPMG Česká republika⁴² vyplývá, že ČR je jednou z mála zemí, kde výtěžky z loterií nejsou odváděny na sport. Spolu s Kypru a Lotyšskem jsme zemí EU, kde neexistuje zákonná povinnost vracet z výnosů ze zdanění loterií určitý podíl finančních prostředků zpět do sportovního prostředí.

6.4. Podíl vládní dotace na příjmech zastřešujících organizací

Jak jsem již uvedla v kapitole o zastřešujících organizacích, jejich příjmy jsou tvořeny hlavně příjmy z výtěžku Sazky, dotacemi ze státního rozpočtu a v malé míře příjmy z vlastní činnosti. Dotace od státu tvořily z 80 % peníze na investice, opravy a údržbu zařízení. Zbylých 20 % směřovalo na vlastní sportovní činnost.⁴³

---

⁴¹ <http://www.msmt.cz/sport/konference-sport-a-stat>

⁴² <http://www.cstvopava.cz/oscstv-financovani-sportu-v-cr>

⁴³ NOVOTNÝ, Jiří. Sport v ekonomice. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0.

Zastřešující organizace rozdělily asi 80 % příjmů základním článkům. Z toho je polovina alokována na údržbu podle dvou kritérií, ze kterých se počítá vážený aritmetický průměr. 70 % podle hodnoty majetku a zbytek podle počtu členů.

Ve výdajích sportovních organizací v ČR můžeme dlouhodobě sledovat nepříznivý trend, kterým jsou klesající přímé výdaje na sport a naopak se zvyšující podíl nepřímých výdajů. Příčinami tohoto negativního trendu je zvyšování počtu provozně dražších sportovních zařízení, růst cen energií a vody.

7. TJ Sokol Koberice

OBR. 7.1 ZNAK TJ SOKOL KOBĚŘICE⁴⁴

Hybnou silou klubů je ekonomika. Díky ekonomickému zázemí se může klub rozvíjet, postupovat výše (př. fotbalové týmy), vytvářet mládežnická družstva. Nevýhodou je, že funkcionáři v nejvyšších orgánech jsou z řad dobrovolníků a většinou ne dost zkušení ekonomové.

Tělovýchovná jednota Sokol Koberice (dále jen TJ) působí v obci Koberice (cca 3300 obyvatel) na Opavsku v Moravskoslezském kraji. TJ Sokol Koberice je nástupnickou organizací ČSTV. Je sdružením sportovních, tělovýchovných a turistických oddílů. Nejvyšším orgánem je valná hromada složená ze zástupců jednotlivých oddílů. Výkonným orgánem je výkonný výbor, složený z 9 členů zvolených valnou hromadou, který zabezpečuje plnění úkolů TJ, hospodaření, dbá o údržbu majetku, zabezpečuje spolupráci s místními orgány státní moci, podniky, ostatními TJ, jinými organizacemi a jednotlivci. Většinou se jedná o současné nebo bývalé členy, hráče jednotlivých oddílů, kteří bydlí v naší obci a ke sdružení mají blízký vztah. Kontrolu hospodaření provádí revizní komise, taktéž volená na valné hromadě. Základním posláním TJ Sokol Koberice je zabezpečit rozvoj sportu na soutěžní úrovni a zajistit sportovní vyžití obyvatel obce. Cílem je organizovat sportovní činnost, vytvářet materiální a tréninkové podmínky, vytvářet možnost užívání sportovišť široké veřejnosti, vytvářet ekonomickou základnu, zejména vlastní hospodářskou činností, vést členy k dodržování etických pravidel, hájit jejich zájmy uvnitř organizace i navenek a další. TJ Sokol Koberice chce vychovávat talenty, zlepšovat sportovní úroveň, svá sportovní zařízení, zajišťovat ekonomickou stabilitu, upřednostňovat vlastní talenty před nákupem hráčů z okolí.

---

⁴⁴ Zdroj: <http://www.koberice.cz/aktuality-detail/745/>

Úplně první zmínky o sportovní činnosti v Kobeřicích máme z roku 1914. Jednalo se o organizovanou kopanou. Počátky však nebyly lehké, rodiče ani učitelé nechtěli nadání dětí respektovat. První registrovaný oddíl s ustanoveným výkonným výborem vznikl 1924. Za skutečný počátek našeho fotbalového oddílu však považujeme říjen 1930, kdy byl registrovaný SK Kobeřice. Během války byla všechna mistrovská utkání přerušena, došlo k útlumu kopané. Po skončení války se fotbalové soutěže opět rozběhly a kopaná se stala i společenskou událostí. Pod názvem TJ Sokol Kobeřice vystupuje sdružení od roku 1948 až dodnes.

Největším úkolem TJ je přilákat co nejvíce mládeže, což v dnešní době počítačových her, internetu a televize není moc snadné. Důležitá je jejich motivace. Je potřeba je zaujmout něčím novým, ukázat jim, že je o ně v klubu zájem, že se o ně postarají. Musí je motivovat, aby měly zájem o sport, nejlépe celoživotně. Je potřeba zajistit dobré trenérské obsazení, sportovní podmínky – účast na turnajích, doplňkové aktivity jako je bazén, soustředění, kulturní akce, kvalitní vybavení. V tomto směru TJ hodně spolupracuje s místní základní školou. Důležité jsou investice do personálu, kdy se nabízí odměna trenérům, kteří pak odvádějí lepší práci.

TJ Sokol Kobeřice nabízí dobré zázemí. Součástí areálu je hlavní hřiště, tréninkové hřiště a tři kurty na volejbal, tenis a nohejbal. Součástí je ještě budova šaten, která byla v minulých letech opravena a byly přistavěny nové šatny a sociální zařízení, a pohostinství. Celý areál je ve vlastnictví obce, ale TJ jej má bezúplatně zapůjčený s tím, že se stará o údržbu a provoz.

TJ Sokol Kobeřice je nejmasovější složkou v naší obci. Největším oddílem je kopaná, existuje zde od začátku 20. století. Součástí oddílů je družstvo mužů A a B, Opavsko (staří paní), dorost, starší, mladší a mini žáci. Nejvyšší hranou soutěží je 1. A třída. Všechna naše družstva se drží v první polovině tabulky soutěže, kterou hrají. Dalšími oddíly jsou volejbal, nohejbal, šachy, atletika, tenis a stolní tenis. Celkový počet členů byl pro rok 2011 cca 380 členů.⁴⁵

7.1. Zdroje financí TJ Sokol Kobeřice

Hlavními zdroji příjmů jsou podle stanov členské příspěvky, příjmy ze vstupného, dotace a společenské a kulturní akce. To ovšem nestačí a sdružení musí podporu hledat i jinde.

---

⁴⁵ <http://sokolkoberice.blog.cz/>

75. výročí TJ Sokol Kobeřice 1924-1999. Lubotisk, 2000.

Možnými cestami jsou sponzoři a partneři, kterým lze jako protislužbu nabídnout reklamní plochy na stadionu, na plakátech akcí, v rozhlase či na dresech hráčů.

Funkcionáři a někteří trenéři pracují jako dobrovolníci bez nároku na finanční odměnu. Trenéři dětí a prvního A mužstva dostávají pravidelnou odměnu, za kterou odvádějí kvalitní práci, která by se měla projevit především v budoucnu. Mnoho odchovanců TJ odešlo hrát za týmy ve vyšších soutěžích. Odměny trenérů mají přínos také v tom, že začalo trénovat více mladých kluků, fotbalistů z vyšších družstev, kteří jsou žákům věkově blíže, ale přesto mají u dětí respekt a děti dobře vedou. Hráči také nedostávají odměny, ale jsou jim jednou za rok vypláceny pomůcky, např. kopačky, v určené výši.

Největší výnosovou položkou jsou dotace. Dotace ze státního rozpočtu TJ dostává přes zastřešující organizaci, kterou je okresní sdružení ČSTV v Opavě. V roce 2011 to byly státní příspěvky na údržbu sportovních zařízení, na program sportuj s námi a dotace z Okresního fotbalového svazu OFS. U dotací a příspěvků z jiných veřejných rozpočtů – MŠMT, obec, kraj, vystupuje TJ jako samostatný subjekt. V poslední době nejvíce peněz získávají z obecního rozpočtu, většinou na konkrétní akce (oprava a přístavba šaten). Hned začátkem letošního roku obec zakoupila pro TJ novou sekačku.

Mezi příjmy dále patří nájemné za restauraci nacházející se v areálu TJ, kterou pronajímají místnímu podnikateli. Nemalou položku tvoří přestupy a hostování hráčů. Z kobeřických družstev vyšlo mnoho talentů, kteří jsou žádáni v lepších klubech, jako je SFC Opava nebo FC Baník Ostrava. Z toho plynou příjmy z přestupu a další za odehrané zápasy. V neposlední řadě mezi výnosy řadíme dary, příjmy ze vstupného a členské příspěvky. V Koberčích jsou tyto příspěvky určovány valnou hromadou. Výše pro letošní rok je určena takto: 150 Kč aktivní členové, 100 Kč neaktivní členové a 50 Kč ženy a důchodci. Novinkou od letošního roku pro aktivní fotbalisty a fotbalové činovníky – trenéři, rozhodčí, členové statutárních orgánů fotbalových klubů, agenti, je registrace u Fotbalové asociace České republiky (FAČR). Aby mohli nastoupit k utkání, musí být členy FAČR a platit členské příspěvky, které pro rok 2012 byly určeny ve výši 50 Kč. V dalších letech to bude 100 Kč pro mládež a 200 Kč pro dospělé.

Všechny práce a úpravy v areálu se snaží klub dělat pomocí dobrovolníků z řad členů i ochotných nečlenů. Tím se dost snižují náklady na opravy a rekonstrukce. Údržba kurtů je v rukou hráčů, kteří dělají pravidelné brigády na úklid, plení trávy a dalšího.

Všechny tyto příjmy přesto nestačí, a proto se funkcionáři obracejí na sponzory. Jelikož jde o vesnický klub, zaměřují se na sponzory mající vztah k TJ. Sponzory TJ Sokol Koberice jsou místní podnikatelé, kteří pomáhají především při pořádání společenských akcí

s tombolou nebo nakupují dresy. Výčet těchto sponzorů je dlouhý, mezi největší patří obec Kobeřice, Stavebniny Janík, Slezské stavby Opava, Pneu-Schindler a HABEKA. Další lze nalézt na webových stránkách TJ Sokol Kobeřice: <http://sokolkoberice.blog.cz/>.

Dále se vedení snaží získat prostředky pořádáním sportovních a společenských akcí. Nejznámější a největší je Sportovní slavnost, která má dlouholetou tradici. Koná se každý rok v polovině července. Akce trvá tři dny, od pátku do neděle, a pro návštěvníky je připraven bohatý kulturní i sportovní program. Součástí jsou sportovní turnaje, koncerty, vystoupení, lunapark a tombola. Další typickou společenskou akcí je Sportovní ples, který bohužel v době krize zaznamenává úpadek, protože je jedním z posledních plesů v naší obci. Obnovenou tradicí se stává stavění máje s pálením čarodějnic a kácení máje. Krom vstupného z těchto akcí plynou příjmy také z prodeje občerstvení za pomoci členů oddílů.

Každý rok pořádají jednotlivé oddíly různé turnaje, kterých se účastní i družstva z okolních vesnic a měst. Největší a nejznámější sportovní událostí jsou Kobeřice plné běhu pořádané oddílem atletiky pod záštitou Slezských staveb Opava s.r.o. Jedná se o tři závody: Zimní běh Kobeřicemi, Kobeřickou dvacítku a Kobeřický půlmaratón. Tyto závody nejsou známy jen u nás, ale hojně je navštěvují i běžci z Polska či Slovenska. Jednoho ročníku se zúčastnili dokonce Etiopané, kteří obsadili první příčky. V roce 2010 se Kobeřice s polskými kolegy zapojili do programu Bieg dla Europy spočívajícím v organizování společných tréninků a závodů. Program byl dotován z rozpočtu EU. Podmínkou čerpání byla účast deseti polských a deseti kobeřických běžců na určených závodech. Naše závody jsou mezi běžci známým pojmem a každý rok se účastní více příznivců.

Dříve si klub musel většinu potřebných financí shánět sám pomocí svých členů. Když se koncem 60. let minulého století začalo se stavbou šaten a pohostinství, musel klub sehnat stavební materiál včetně sociálního zařízení. To se výboru podařilo zajistit přes místního obyvatele u demolice starého domu v Ostravě. Materiál byl převezen nákladními auty z nedalekých sádrovcových dolů. Bouracích prací a stavění v Kobeřicích se zúčastnili členové, funkcionáři a hráči a tím velmi snížili náklady, které musela TJ vynaložit.

Prostředky na provoz a údržbu sháněli především pořádáním brigád pro místní JZD, Hřebčín Albertovec, obec a další větší podniky.

8. Závěr

Cílem práce bylo zjistit, odkud a jak získávají finanční prostředky na svou činnost sportovní kluby místní úrovně. Většina z nich jsou neziskové organizace, které nejsou založeny za účelem vytvoření zisku. Zisk tedy není jejich prioritou, ale mohou jej produkovat. V takovém případě plyne zpět k naplnění účelu, za kterým byly vytvořeny.

Financování sportovních středisek, neziskových organizací, je zajištěno vícezdrojovým systémem. Hlavními zdroji jsou příjmy z veřejného a soukromého sektoru. Amatérský sport využívá především financování z veřejných zdrojů. Hlavními příjmy jsou výdaje rodin, místních rozpočtů a částečně z rozpočtu státu. Hlavním cílem organizací je zajistit prostředky na provoz a sportovní činnost. Základem je práce dobrovolníků. Kluby musejí vyvíjet vlastní činnost, využívat státních příspěvků a soukromých zdrojů, to je ale hlavně u malých místních klubů těžké. Čím menší mají sportovní úspěchy, tím nezajímavější jsou pro sponzory, kteří jsou důležití, protože příspěvky od státu a municipalit, ač v případě obcí stoupají, stále nestačí, a kluby jsou nuceny shánět peníze jinde. Dříve malé organizace fungovaly hlavně díky podpoře státu, dnes by bez samofinancování neexistovaly.

U sportovních organizací místní úrovně u nás je nejvíce využíván amatérský sportovní model financování ASSL, který rozeznává zdroje financování z hlavní činnosti, doplňkové činnosti a ze speciálních aktivit. Cílem těchto klubů je výchova talentů a práce s mládeží, kteří mohou být v budoucnu velkým přínosem. Dostanou-li se do velkých klubů, které hrají vyšší ligu, plynou odtud značné příjmy z přestupů a hostování klubu, který tyto talenty vychoval.

Dalším příjmem sportovních organizací jsou dotace. O ty žádají buď přes zastřešující organizaci, nebo samy. Existují dotace státní a dotace z Evropské unie. Dotace mohou být velkým pozitivem pro chod klubu, ale jejich dosažení je jak se říká: „běh na dlouhou trať“. Dotace s sebou nesou mnoho negativ. Jsou administrativně a časově náročné, většina projektů požaduje spolufinancování organizace, vypláceny jsou převážně až po skončení projektu a neexistují žádné opravné položky. Není na ně právní nárok, proto když je vydáno rozhodnutí, nemůžeme se proti němu odvolat.

Stát ví, že sport je důležité ekonomické odvětví, ze kterého plynou do státního rozpočtu velké částky. Stát chce podporovat sport, protože pak jsou občané zdravější, je méně obézních a více se ušetří v jiných oblastech (zdravotnictví). Stát ví, jaký má sport přínos, ale nevyužívá toho. Než aby upravili zákony tak, ať oblast sportu získá více prostředků a mohla se více

rozvíjet a lákat především mládež, vydávají novely, které mohou zapříčinit zánik některých klubů, hlavně místních.

Ač má sport pro stát a společnost velký význam a nese řadu pozitiv, financování sportu v České republice nemá ucelený funkční systém a podpora z veřejných zdrojů stále klesá.

Podle mého názoru systém v naší zemi nevede k fungování klubů a je jen otázkou času, kdy většina malých organizací z amatérské sféry, a možná některý klub vrcholové úrovně, díky nezájmu státu zanikne.

Seznam literatury

Knihy

DURDOVÁ, Irena. *Sociálně – ekonomické aspekty sportu*. 1. vydání. Ostrava: Reprosin, 2004. 92 s. ISBN 80-7329-075-8.

HAMERNÍK, Pavel. *Sportovní právo s mezinárodním prvkem*. 1. vydání. Praha: Auditorium, 2007. 142 s. ISBN 978-80-903786-1-2.

HOBZA, Vladimír, Jaroslav REKTOŘÍK a kol. *Základy ekonomie sportu*. Praha: Ekopress, 2006. 191 s. ISBN 80-86929-04-3.

KOSÍK, Miloš a Miroslav PACUT. *Organizace sportu*. 1. vydání. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2009. 86 s. ISBN 978-80-248-2017-0.

NOVOTNÝ, Jiří a kol. *Sport v ekonomice*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0.

SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2008. 224 s. ISBN 978-80-247-2562-8.

SEKOT, Aleš. *Sport a společnost*. Brno: Paido, 2003. 191 s. ISBN 80-7315-047-6.

SYNEK, Miloslav a kol. *Podniková ekonomika*. 4. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 473 s. ISBN 80-7179-892-4.

TOPINKA, Jiří a Jan STANJURA. *Občanské sdružení ve sportu: právní, účetní a daňové problémy*. 1. vydání. Praha: Olympia, 2001. 264 s. ISBN 80-7033-223-9.

75. výročí TJ Sokol Koberice. Lubotisk, 2000.

Internetové zdroje

Analýza financování sportu v České republice. In: [online]. 16. dubna 2009. MŠMT [2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/analyza-financovani-sportu-v-ceske-republice>

Česká obec sokolská [online]. ČOS [2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.sokol.eu/COS/testwww.nsf/pages/idea-a-program-310A>

Český sport letos požaduje po městech a obcích alespoň třetinu prostředků z výnosů hazardu. *ČSTV* [online]. 20. březen 2012 [2012-05-08]. Dostupné z: http://www.cstv.cz/zpravy/ostatni/120320-tz_sportovniinstituceasmo.pdf

Dobrovolnictví ve sportu [online]. Dobrovolník [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/dobrovolnictvi-ve-sportu/>

Financování sportu v ČR. CSTV Opava [online]. [2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.cstvopava.cz/oscestv-financovani-sportu-v-cr>

Iniciativy Společenství [online]. Fondy Evropské unie [2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Iniciativy-Spolecenstvi>

Interreg [online]. Interreg 3a [2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.interreg3a.cz/index.php?cmd=page&type=1&id=1&lang=cs>

Profil Orla [online]. Orel [2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.orel.cz/profil/profil.html>

Regionální operační programy [online]. Fondy Evropské unie [2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>

Sport [online]. MŠMT [2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/agendy>

TJ Sokol Koberice. [online]. [2012-05-08]. Dostupné z: <http://sokolkoberice.blog.cz/>

Zákony

Zákon č. 115 ze dne 28. února 2001: o podpoře sportu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/sport/zakon-o-podpore-sportu>

Zákon č. 83 ze dne 27. března 1990: o sdružování občanů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z: <http://spcp.prf.cuni.cz/lex/83-90.htm>

Zákon č. 576 ze dne 20. prosince 1990: o hospodaření s rozpočtovými prostředky české republiky a obcí v České republice.

Zákon č. 277 ze dne 3. září 1997: o nadacích a nadačních fondech. In: Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s143&q143=all>

Zákon č. 248 ze dne 28. září 1995: o obecně prospěšných společnostech. In: Dostupné z:
<http://web.telecom.cz/svetlahora/obec/ops/zakon.htm>

Zákon č. 202 ze dne 17. května 1990: o loteriích a jiných podobných hrách. In: Dostupné z:
http://www.corona.cz/zak/202_1990.htm

Seznam zkratk

BK	Bílá kniha
ČOS	Česká obec sokolská
ČSTV	Český svaz tělesné výchovy
FAČR	Fotbalová asociace České republiky
HDP	Hrubý domácí produkt
NF	Nadační fond
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OS ČSTV	Okresní sdružení Českého svazu tělesné výchovy
OS	Občanské sdružení
ROP	Regionální operační program
SK	Sportovní klub
TJ	Tělovýchovná jednota

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на ве́доміі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11. května 2012

.....

Jméno a příjmení student

Příloha 1: Hospodaření TJ Sokol Koberice

Materiál – kancelářské potřeby	1 428,00
Materiál - PHM	12 478,00
Materiál – sportovní	56 852,00
Materiál – ostatní	54 532,00
Materiál – údržba	57 358,00
Materiál – akce	24 846,00
Materiál – dotace OFS	15 559,00
Spotřeba přímého materiálu	223 053,00
Spotřeba plynu	47 028,20
Spotřeba elektřiny	40 934,00
Spotřeba vody – vodné	572,00
Spotřeba energie	88 534,20
Opravy – objekt	23 247,00
Opravy a udržování	23 247,00
Cestovné	130 080,00
Cestovné	103 080,00
Náklady na reprezentaci	29 432,00
Reprezentace VH	2 431,00
Náklady na reprezentaci	31 863,00
Poštovné	446,00
Telefonní poplatky	700,00
Startovné, registrace	7 400,00
Nájemné	1 125,00
Odměny rozhodčím	32 617,00
Ubytování	33 820,00
Vedení účetnictví	12 000,00
Zapůjčení vozu	6 260,00
Stočné	330,00
Ostatní služby	26 346,00
Služby – údržba	17 162,00
Odměny rozhodčím	408,00
Trenérská činnost	12 000,00
Doprava TQM	70 884,00
Služby – dotace OFS	3 881,00
Ostatní služby	225 379,00
Odměny z DPP	112 668,00
Mzdové náklady	112 668,00
Rozhlasové a televizní poplatky	1 620,00
Bankovní poplatky	3 211,00
Ostatní daně a poplatky	4 831,00
Dary	11 999,00
Ostatní náklady	11 999,00
Pojištění majetku	4 503,00
Výchovné, odstupné, přestupy	33 700,00

Ostatní mimořádné náklady	3 700,00
Ostatní mimořádné náklady	41 903,00
Odpisy hmotného a nehmotného majetku	19 704,50
Odpisy hmotného a nehmotného majetku	19 704,50
Poskytnuté příspěvky	6 200,00
Poskytnuté příspěvky	6 200,00
NÁKLADY CELKEM	892 461,70

Tržby z nájmu	227 200,00
Tržby za ostatní služby	127 507,00
Tržby z reklam	10 000,00
Tržby za vlastní výkony	364 707,00
Úroky z běžného účtu	28,97
Úroky	28,97
Jiné ostatní výnosy	2 720,00
Přestup, hostování hráče	123 500,00
Jiné ostatní výnosy	126 220,00
Státní na údržbu TVZ	19 000,00
Státní na sportuj s námi	3 600,00
Ze zdrojů svazů	1 400,00
Dotace OFS	19 440,00
Přijaté příspěvky	43 440,00
Přijaté dary	68 999,00
Přijaté dary	68 999,00
Členské příspěvky	22 800,00
Přijaté členské a oddílové příspěvky	22 800,00
Dotace ostatní	475 000,00
Provozní dotace	475 000,00
VÝNOSY CELKEM	1 101 194,97

Výsledek hospodaření	892 461,70	1 101 197,97	208 733,27
-----------------------------	------------	--------------	-------------------

Příloha 2: Provozní dotace obdržené v roce 2011

Obec Kobeřice	
28. 4. 2011	237 500,-
27. 9. 2011	237 500,-
Okresní sdružení Českého svazu tělesné výchovy	
25. 7. 2011	15 000,-
21. 12. 2011	7 600,-
Okresní fotbalový svaz Opava	
6. 9. 2011	19 440,-
23. 12. 2011	1 400,-
CELKEM	518 440,-